RADIO FREE EUROPE
EAST EUROPE RESEARCH & ANALYSIS

CZECHOSLOVAK UNIT

PREHĽAD TLAČE

Číslo: 299 (XI.) Dátum: 7.10.1968

OBSAH

LETÁKY str. 2

PRAVDA - 21. AUGUSTA 1968 - MIMORIADNE VYDANIE str. 8

PRAVDA - 22. AUGUSTA 1968 - MIMORIADNE VYDANIE str. 13

ROĽNÍCKE NOVINY - 22. AUGUSTA 1968 str. 25

MAGAZÍN - 27. AUGUSTA 1968 - MIMORIADNA PRÍLOHA str. 37

ROĽNÍCKE NOVINY - 28. AUGUSTA 1968 str. 40

LETÁK

V novinovém formátu na jedné straně.

Пролетарии всех стран, соединяйтесь!

ОБРАЩЕНИЕ

К ГРАЖДАНАМ ЧЕХОСЛОВАЦКОЙ СОЦИАЛИСТИЧЕСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

Братья наши, чехи и словаки!

К вам обращаются правительства Народной Республики Болгарии, Венгерской Народной Республики, Германской Демократической Республики, Польской Народной Республики, Союза Советских Социалистических Республик.

Отвечая на призыв о помощи, с которым обратились к нам верные делу социализма руководящие партийные и государственные деятели Чехословакии, мы дали указание своим вооруженным силам оказать рабочему классу, всему чехословацкому народу необходимую поддержку в защите его социалистических завоеваний, которым угрожают все более настойчивые посягательства внутренней и международной реакции.

Именно такие действия вытекают из коллективно принятого в Братиславе обязательства коммунистических и рабочих партий братских стран совместно поддерживать, укреплять и защищать социалистические завоевания каждого народа, давать отпор происка империализма.

Поощряемые и поддерживаемые империалистами контрреволюционеры рвутся к власти. Захватив ведущие позиции в прессе, радио и телевидении, антисоциалистические силы шельмовали и оплевывали все, что было создано руками трудолюбивых чехов и словаков за двадцать лет борьбы за социализм.

Враги гравили преданные социализму кадры, расшатывали основы законности и правопорядка, грубо отстраняли от участия в политической жизни страны сознательных рабочих и крестьян, преследовали честную интеллигенцию, не желающую участвовать в антинародных действиях, попирая социалистические законы, контрреволюционные силы создали свои организации, готовясь к захвату власти. И все это прикрывалось демагогическими фразами о демократизации! Мы верим, что это не введет в заблуждение чехословацкий народ, преданный идеалам социалистической демократии. Подлинная свобода и демократия могут быть обеспечены только путем укрепления руководящей роли рабочего класса и его авангарда — славной Коммунистической партии Чехословакии.

Именно к этой цели звал январский пленум ЦК КПЧ, который положил начало исправлению ошибок, допущенных в прошлом. Наши партии и народы поддержали справедливые стремления, направленные на укрепление и дальнейшее совершенствование социалистической демократии.

Однако в последние месяцы антисоциалистические силы, умело маскируясь, повели дело к расшатыванию основ социализма. Ряд лиц, проникших в государственное и партийное руководство Чехословакии, фактически прикрывали эти подрывные действия, помогая тем самым контрреволюции собрать свои силы для завершающего этапа борьбы за захват власти.

На советско-чехословацкой встрече в Чиерне-над-Тиссой и на Братиславском совещании коммунистических и рабочих партий представители Чехословакии заявляли о намерении стоять на страже интересов трудящихся и пресечь действия реакции, направленные на подрыв социализма. Они обещали крепить единство Чехословакии и братских социалистических стран.

Однако эти заверения и обязательства остались невыполненными, что еще более подбодрило антисоциалистические силы и их зарубежных покровителей на усиление враждебной деятельности. Враги готовились ввергнуть страну в хаос, принести свободу и независимость родины в жертву своим корыстным эгоистическим целям.

Контрреволюционеры рассчитывали, что в сложной и острой международной обстановке, вызванной агрессивными действиями американского империализма и особенно активизацией реваншистских сил Западной Германии, им удастся вырвать Чехословакию из содружества социалистических государств. Но эти надежды тщетны. Социалистические государства обладают достаточной мощью, чтобы не дать в обиду братскую страну, защитить дело социализма.

Дорогие друзья!

Сегодня на помощь к вам пришли братья по классу.

Они пришли к вам не для того, чтобы вмешиваться в ваши внутренние дела, а для того, чтобы вместе с вами дать отпор контрреволюции, отстоять дело социализма и устранить угрозу суверенитету, независимости и безопасности вашей отчизны.

Войска братских союзных стран пришли к вам, чтобы никто не мог отнять у вас свободу, завоеванную в нашей совместной борьбе с фашизмом, чтобы никто не мог помешать вам двигаться вперед по светлому пути социализма. Эти войска покинут вашу территорию после устранения угрозы свободе и независимости Чехословакии.

Мы верим — единство и сплоченность братских народов социалистического содружества восторжествуют над происками врагов.

Да здравствует социалистическая Чехословакия!

Да здравствует дружба и братство народов социалистических стран!

Совет Министров Народной Республики Болгарии
Совет Министров Венгерской Народной Республики
Совет Министров Германской Демократической Республики
Совет Министров Польской Народной Республики
Совет Министров Союза Советских Социалистических Республик.

Občania!

Okupanti budú rozširovať letáky s výzvou, aby ste šli do kostolov s kyticami.

NEUPOSLÚCHNITE ich!

Chcú natočiť zábery a zneužiť ich!

Šéfredaktorom novín Rudé Právo, Unitá, Morning Star, l'Humanité, Times, le Monde, Washington Post, Neue Züricher Zeitung, New-York Times!

Vážený pám šéfredaktor, uverejnite prosím môj list o demonštrácii na Červenom námestí v Modkve 25. augusta 1968, lebo ja som jediná jej úšastníčka, ktorá ostala na slobode.

Na demonštrácii sa zúšastnili: Konstantin Babickeij, jazykovedec, Larisa Begorazova, filologička, Pavel Litvinov, fyzik, Viktor Fajnberg, teoretik umenia, Vadim Delome, básnik, Vladimír Dremľuga, robotník a poetka Natalija Gerbanevska. Na poludnie o 12.00 hod. sme si sadli na zábradlie pri Lobnom mieste a rozvinuli sme transparenty: Nech žije slobodné a nezávislé Československo /po česky Hanba okupantom/, ruky preč od ČCSSR, Za Vašu i našu slobodu. Takmer v zápätí sa ozval hvizd a zo všetkých koncov nákestiasa rozbehli k nám pracovníci štátnej bezpečnosti v civile: očakával sa príchod československej delegácie do Kremľa, preto tam mali službu. Bežali k nám s výkrikmi: To všetko sú Židáci! Bite protisovietwke živly! Sedeli sme pokojne, nestavali sme sa im na odpor. Vytrhli nám z rúk transpatenty. V. Fajbergerovi rozbili tv do krvi a vybili mu zuby., Litvinova bili po tvári ťažkou aktovkou, mne vyšklbli z rúk čs. zástavu a zlámali ju. Kričqli na nás: Rozíďte sa Spodina! Ale my sme sedeli ďalej. O pár minút prišli autá. Nahnali do nich všetkých okrem mňa. Mala som so sebou trojmesašného syna, preto ma hneď nevzali, sedel som pred Lobným miestom ešte asi desať minút. V aute ma bili. Spolu s nami zatkli niekoľkých z davu, ktorý sa zhŕkol okolo nás a prejavoval nám sympatie - prepustili ich až neskoro večer. V noci u všetkých zadržaných urobili domovú prehliadku pod zámienkou, že sme skupinovými akciami hrubo narušovai verejný poriadok. Jeden z n Vadim Delome, bol už predtým podmienečne odsúdený podľa toho istého paragrafu pre účasť na demonštrácii 22. januára 1967 na Puškinovom nám Po prehliadke ma prepustili, pravdepodobne preto, lebo mám na starosti 2 malé deti. Predvolávajú ma ako svedkyňu. Odmietam vypovedať o organizácii demonštrácie, lebo to bola tichá demonštrácia, ktorá nenarušoala verejný poriadok. Ale vypovedala som o hrubých a nezákonných činoch osôb, ktoré ma zadržali a som ochotná svedčiť o tom pred svetov verejnou mienkou.

Sme šťastní, ja i moji priatelia, že sme sa mohli zúčastniť na tejto demonštrácii, že sme aspoň na chvíľku mohli prerušiť prúd bezzubej lži a zbabelého mlčania, že sme mohli ukázať, Nie všetci občania nášho štátu súhalsia s násilím, ktoré sa pácha v mene sovietskeho ľudu. Dúfame, že čs. ľud sa o tom dozvedel a dozvie. A viera, že Česi a Slováci pri myslení na sovietskych ľudí nebudú myslieť len na okupantov, ale aj n nás, - to nám dáva silu a odvahu...

8

MIMORIADNE VYDANIE

21. augusta 1968

PRAVDA - 21. AUGUSTA 1968 - MIMORIADNE VYDANIE

Dvoustránkové vydání na jednom listu v obvyklém velkém formátu.

Strana první:

V záhlaví nápis: "ZACHOVAŤ POKOJ, ROZVAHU A DÔSTOJNOSŤ ! ! !"

Na spodním okraji pak:

PODPÍSALI SME V BRATISLAVE:
Účastníci porady vyjadrili pevné odhodlanie urobiť všetko, čo od nich závisí pre prehĺbenie všestrannej spolupráce svojich krajín na základe princípov rovnoprávnosti, zachovanie suverenity a národnej nezávislosti, územnej nedotknuteľnosti, bratskej spolupráce a solidarity."

Dále tyto články:

STANOVISKO KOLEKTÍVU PRAVDY

My pracovníci redakcie Pravdy stojíme pevne a neochvejne za prezidentom republiky Ludvíkom Svobodom, za Dubčekovým vedením Komunistickej strany Československa, za Černikovou vládou a Smrkovského Národným zhromaždením. Sme odhodlaní urobiť všetko pre to, aby naša republika nemusela opustiť pojanuárovú cestu vývoja socializmu u nás.

Stojíme pevne za vyhlásením Predsedníctva ÚV KSČS, uvedomujeme si nutnosť zachovania maximálnej rozvahy a pokoja a v tejto situácii žiadame okamžité zvolanie XIV. zjazdu KSČS. Sme presvedčení, že všetky problémy, spojené s ďalším vývojom socializmu u nás, sme si schopní vyriešiť bez zásahu zvonku. Vyzývame našich čitateľov, aby počúvali len výzvy československých legálne zvolených orgánov a na pracoviskách nedovolili nijaké zásahy voči ľuďom, ku ktorým majú dôveru. Nedajte sa vyprovokovať k nijakým nerozvážnym konfliktom so spojeneckými vojskami. Situáciu by to len zhoršilo.

Obraciame sa s výzvou na vedúce stranícke a štátne orgány, aby urýchlene zabezpečili odchod vojsk zo stredu mesta, a zabránili tak možným nebezpečným provokáciám.

Včera dňa 20. augusta okolo 23. hodiny prekročili vojská ZSSR, Poľska, Nemeckej demokratickej republiky, Maďarskej ľudovej republiky a Bulharskej ľudovej republiky štátne hranice ČSSR. Stalo sa tak bez vedomia prezidenta republiky, predsedu Národného zhromaždenia, predsedu vlády i prvého tajomníka ÚV KSČS, bez vedomia týchto orgánov.

Stalo sa tak v čase, keď sa Predsedníctvo ÚV KSČS zaoberalo prípravami 14. zjazdu KSČS. Predsedníctvo ÚV KSČS vyzýva všetkých občanov republiky zachovať pokoj a neklásť odpor postupujúcim jednotkám. Preto ani jednotky Čs. ľudovej armády, Zboru národnej bezpečnosti, Ľudových milícií nedostali rozkaz na obranu republiky. Predsedníctvo ÚV KSČS pokladá tento akt za odporujúci vzťahom medzi socialistickými štátmi a základným normám medzinárodného práva. Všetci verejní činitelia zostávajú naďalej vo svojich funkciách.

Na dnešné ráno okamžite zvolali plénum Národného zhromaždenia.

Členovia Predsedníctva Národného zhromaždenia sa vyzývajú, aby sa všetkými možnými dopravnými prostriedkami dostali do Prahy na zasadanie Predsedníctva NZ.

Obraciame sa na všetkých občanov, aby neopúšťali svoje pracoviská, prípadne domovy, zachovali pasívnu rezistenciu a nedávali príčiny k nepokojom, prípadne ku krvipreliatiu.

Výzva Predsedníctva ÚV KSS a Predsedníctva SNR

V noci z 20. na 21. augusta prišli do Československa spojenecké vojská Varšavskej zmluvy. Obraciame sa na všetkých občanov Slovenska, aby zachovali pokoj. rozvahu a zabezpečili normálny chod práce

VÝZVA ÚSTAVNÝCH ČINITEĽOV

Predsedníctvo Národného zhromaždenia sa´ zvoláva na zasadanie dnes 21. augusta. Žiada všetkých členov predsedníctva, aby sa všetkými možnými dopravnými prostriedkami dostali dnes do Prahy.

Podpísaní: podpredsedovia NZ A. Žiak a J. Zedník a člen predsedníctva A. Poledňák

Hodiny dnešného dňa

DUBČEK: Zachovajte pokoj!

Čs. rozhlas vysielal správu, v ktorej sa súdruh Dubček obracia z budovy ÚV KSČS na všetkých občanov republiky, aby zachovali pokoj, aby boli rozvážni v tejto vážnej chvíli, nedali sa vyprovokovať.

Rozhlas vysielal tiež správu o poplašných výstreloch pred jeho budovou a žiada občanov, aby sa spred rozhlasu rozišli, lebo by ináč mohli zavdať príčinu na obsadenie budovy rozhlasu, ktorý zatiaľ vysiela. Súčasne upozorňujeme občanov, že ak počujú na vlnách iných hlásateľov, sú to informácie nepochádzajúce od našich legálnych ústavných činiteľov.

Do Vinohradskej ulice prišlo 5 tankov, ľudia diskutujú s posádkami.

Zo závodov prichádzajú do redakcie ďalekopisom prvé správy, v ktorých komunisti spolu s nepartajnými vyslovujú podporu nášmu vedeniu strany, vláde a prezidentovi Svobodovi. V ďalekopise z Tatry Kolín oznamujú, že sú ochotní všetkými prostriedkami podporovať dnešné predsedníctvo ÚV KSČS a Černíkovu vládu, že sú v tejto vážnej chvíli odhodlaní všetkými prostriedkami podporovať ich úsilie za ubránenie suverenity a demokratického socializmu v našej republike.

Praha 5,55 hod.

Pražský rozhlas ani po drôte už nevysiela. V Prahe bolo asi na vyše hodinu vypnuté všetko svetlo, ale električky mohli premávať. Ľudia idú do práce, niektorí stoja bezradne na nárožiach. Predsedníctvo vlády bolo obsadené krátko po štvrtej hodine, ÚV KSČS hneď nato, a potom asi o pol šiestej som stretol autá s vojakmi, čo išli k budove NZ. Počul som aj krátku prestrelku od vltavského nábrežia, kde je budova KSČS. Neboľ som tam osobne. Na motorkách som videl asi 5—6 chlapcov s rozvinutými čs. zastávami. Ľudia nechápu, čo sa deje, sú zarazení.

* * *

Pár minút pred siedmou ráno oznámil hlásateľ Čs. rozhlasu, že práve začína vysielať Čs. televízia. Vysielanie otvoril hlavný redaktor Televíznych novín Kamil Winter ubezpečením, že televízni pracovníci sú na svojich miestach, že je však otázne, dokedy ich budeme môcť počuť a vidieť.

V tom istom čase nám náš pražský redaktor oznámil, že dvere do redakcie Rudého práva sú zamknuté, otvára ich závodná stráž a všetci pracovníci Rudého práva rozdávajú v uliciach svoje mimoriadne vydanie, pozostávajúce z jedinej strany. Druhá je úplne biela. Smútočnú náladu Pražanov, plačúcich v uliciach, nemôže rozptýliť ani ubezpečenie Pražských energetických závodov, že dodávku elektrickej energie za všetkých okolností zachovajú.

7,55 hod.

Práve v tejto chvíli obsadili sovietske vojská budovu Rudého práva. Stretol som ich na chodbe štvrtého poschodia, prezerajú budovu, chovajú sa pokojne. U nás v redakcii sa nezastavili.

Pred budovou RP je tank. Nik nesmel von. Prišli k šéfredaktorovi, prekontrolovali mu jeho občiansky preukaz a veľmi slušne sa mu ospravedlnili za to, že prišli, ale vraj sa dopočuli, že je zajatý v redakcii Rudého práva. Videli, že nie, tak sa ospravedlnili.

8,25 nastúpil súdruh Švestka do šesťstotrojky a k nemu sadol sovietsky dôstojník, jeden civilista a v predu vedľa šoféra vojak so samopalom. Odišli z budovy — kam, nevieme. Pred budovou Rudého práva na Poříčí sovietske tanky a obrnené transportéry, hlavne diel i guľometov obrátené na budovu. Premávka električiek zastavená, nemali by kade prejsť.

Slová člena Predsedníctva NZ A. POLEDŇÁKA

Je to neobyčajne vážna situácia a zastihla nás v okamihu, keď celý náš vývoj našej spoločnosti mal všetky predpoklady a istotu, že bude pokračovať demokratickou cestou a zvolaný mimoriadny 14. zjazd strany môže prijať také opatrenia, aby zabezpečil ďalší vývoj.

Skutočnosť, keď v dnešnej noci došlo k neoprávnenému, nebývalému a neslýchanému zásahu zvonka, keď došlo k prekročeniu hraníc a k porušeniu našej zvrchovanosti, odsudzujeme s najväčším rozhorčením. Je to nebývalé. V histórii našej krajiny poznáme len jeden taký prípad: 15. marec 1939.

Chceme, aby všetok náš ľud, obidva naše národy, tak ako sa postavil za obrodný proces, sa aj teraz so všetkou priazňou postavil a podporil Dubčekovo vedenie strany, Černíkovu vládu a prezidenta Svobodu.

Predsedníctvo NZ vyslovuje plnú podporu predsedníctvu ÚV KSČS a Dubčekovi, Černíkovej vláde, Smrkovskému, predsedovi NZ, ktorého bohužiaľ nemôžeme po celú noc zastihnúť, prezidentovi Svobodovi, ktorého tiež márne voláme na Hrad a nemôžeme sa s ním spojiť ani inde. Predsedníctvo NZ zdôrazňuje, že je zvrchovaným, ľudom zvoleným orgánom a tomuto ľudu je a bude aj zodpovedný.

Slovo podpory

Vyzývame vás občania, stojte v tejto chvíli neochvejne za výzvou Predsedníctva ÚV KSČS, za prezidentom Československej republiky Ludvíkom Svobodom a za vedením strany na čele s Alexandrom Dubčekom, za legálnou vládou republiky. Rozhorčene odmietame okupáciu našej socialistickej vlasti spojeneckými vojskami — Svoboda, Dubček, Černík, Smrkovský, zostaňte verní svojmu sľubu, naše národy zostanú verné vám.

HOROV, ŠTEVČEK, SPITZER, HOLDOŠ, MATUŠKA, ŽABKAY, ANDRÁŠ

Strana druhá:

Kromě rpojevu presidenta republiky a prohlášení NS všechny ostatní zprávy byly původně určené do normálního vydání.

PROLETÁRI VŠETKÝCH KRAJÍN, SPOJTE SA!

PRAVDA

ORGÁN ÚSTREDNÉHO VÝBORU KOMUNISTICKEJ STRANY SLOVENSKA

MIMORIADNE VYDANIE

BRATISLAVA, 22. AUGUSTA 1968

PRAVDA - 22. AUGUSTA 1968 - MIMORIADNE VYDANIE

Dvoustránkové vydání na jednom listě v obvyklém velkém formátu.

Strana první:

V záhlaví tento nápis:

Úloha dneška, totožná so včerajšou
VERNOSŤ DUBČEKOVI A ČERNÍKOVI, POKOJ A ROZVAHA !

Dále tyto články:

Prezident republiky prijal vládu

Praha (ČSTK) — Ako oznámila včera večer po 21.00 hod. kancelária prezidenta republiky spravodajcovi ČSTK, prezident republiky Ludvík Svoboda prijal vo večerných hodinách vládu, ktorá ho informovala o svojich rokovaniach. Tieto rokovania budú pokračovať.

Vláda súčasne podnikla kroky k tomu, aby boli odstránené prekážky, ktoré znemožňujú, aby predseda vlády Ing. Oldřich Černík, podpredseda vlády dr. Ľubomír Štrougal a František Hamouz a minister Ing. Václav Hůla sa mohli zúčastniť na práci vlády.

Vláda bude o svojich ďalších krokoch verejnosť informovať.

Česká národná rada

„Bratom Slovákom!"

Praha (ČSTK) — Členovia Českej národnej rady prijali na včerajšej popoludňajšej schôdzi v Prahe dve prehlásenia.

Text prvého znie: „Bratom Slovákom! My, členovia Českej národnej rady z Čiech, Moravy a Sliezska, ktorí sme sa mohli zísť v tejto osudovej chvíli, vás ubezpečujeme, že sme pevne presvedčení o úspechu diela, ktoré sme začali. Ruka v ruke a vo vzájomnej dôvere s vami dovŕšime federatívnu úpravu spolužitia našich národov v Československej federatívnej socialistickej republike, akonáhle budeme môcť slobodne vyjadriť vôľu našich národov. Neustupujeme ani za súčasnej situácie od rozhodnutia dovŕšiť toto dielo k 28. októbru."

Druhé prehlásenie je nasledujúce: „Členovia Českej národnej rady z Čiech, Moravy a Sliezska, ktorí sa mohli zísť v Prahe, podávajú v mene celej Českej národnej rady rozhodný protest proti zatknutiu dr. Čestmíra Císařa."

Prehlasujú, že všetky osoby, ktoré spáchali únos predsedu Českej národnej rady, sú za tento zločin plne zodpovedné. Vyzývame ich, aby okamžite súdruha Císařa prepustili na slobodu."

Vyhlásenie Slovenskej národnej rady

Bratislava (ČSTK) — Za vedenia predsedu SNR Ondreja Klokoča bolo včera v Bratislave plenárne zasadnutie Slovenskej národnej rady, ktoré prijalo toto vyhlásenie:

Slovenská národná rada, ktorá bola zvolaná na 21. augusta 1968 k prerokovaniu mimoriadne dôležitých problémov, dotýkajúcich sa životných otázok Slovenska a republiky, nemohla tento program prerokovať v dôsledku obsadenia Bratislavy, hlavného mesta Slovenska, vojskami Varšavskej zmluvy. Miesto toho posúdila vzniklú politickú situáciu a prijala toto vyhlásenie:

Slovenská národná rada je veľmi znepokojená prítomnosťou spojeneckých vojsk na území Slovenska. Podporuje vyhlásenie predsedníctva ÚV KSČS a ÚV KSS a pevne stojí za úsilím legálnych predstaviteľov ÚV KSČS a štátu.

Obraciame sa na parlamenty štátov, ktorých vojská sa nachádzajú na našom území, aby prerokovali vzniklú situáciu s cieľom odvolania vojsk z nášho územia.

Očakávame, že bratské strany a štáty nás pochopia a vyvinú maximálne úsilie, aby problémy riešili mierovým, pokojným rokovaním.

Slovenská národná rada vyzýva všetok ľud Slovenska, aby pokojom a rozvahou prispel k vyriešeniu vzniknutej situácie.

Prvá nóta Ministerstva zahraničných vecí

Praha — Ministerstvo zahraničných vecí odovzdalo vládam Sovietskeho zväzu, Poľskej ľudovej republiky, Nemeckej demokratickej republiky, Maďarskej ľudovej republiky a Bulharskej ľudovej republiky v spojitosti s okupáciu ČSSR nasledujúcu nótu:

V noci z 20. na 21. augusta 1968 došlo k spoločnej sústredenej invázii leteckých a pozemných síl ZSSR, PLR, NDR, MLR a BLR na územi Československa. Vojská prenikli na územie Československa súčasne z mnohých miest, obsadili dôležité miesta a v krátkom čase okupovali celé územie Československa. Aby sa zabránilo neodčiniteľným katastrofálnym dôsledkom pre vzťahy Československa k Sovietskemu zväzu a ohrozeniu medzinárodného mieru a bezpečnosti, ústavní predstavitelia ČSSR a predsedníctvo ÚV KSČS vyzvali občanov republiky, aby zachovali pokoj a nekládli postupujúcim vojskám odpor. Armáda, bezpečnosť a ľudové milície z toho istého dôvodu nedostali rozkaz na obranu krajiny. Tento postoj vlády Československa tvárou v tvár násilnej okupácii krajiny ocení história ako prínos malej krajiny pre záchranu medzinárodného mieru.

Vláda ČSSR vyhlasuje, že nikdy ani ona, ani ktorýkoľvek iný ústavný orgán tejto krajiny nedal súhlas na inváziu a okupáciu Československa.- Násilná okupácia Československa je v rozpore s chartou OSN, Var-

(Pokračovanie na 2. str.)

Vyhlásenie ministra národnej obrany

Praha (ČSTK) — Veliteľstvo čs. ľudovej armády oznamuje, že všetky opatrenia, ktoré prijíma, sú plne v súlade s rozhodnutím prezidenta republiky. V duchu jeho pokynov a vyhlásenia Predsedníctva ÚV KSČS sa urobilo všetko, aby sa zachoval kľud, nekládol odpor postupujúcim vojskám a zabránilo sa tak krvipreliatiu a ďalším nedozerným následkom. Armáda bude aj naďalej plniť rozkazy prezidenta republiky Ludvíka Slobodu ako svojho vrchného veliteľa.

Vyhlásenie Predsedníctva ÚV NF

Praha (ČSTK) — Predsedníctvo ÚV Národného frontu zišlo sa v týchto vážnych chvíľach na mimoriadnej schôdzi a prijalo toto vyhlásenie:

Obsadenie zvrchovaného územia ČSSR ozbrojenými silami Sovietskeho zväzu, Poľska, Bulharska a NDR znamená hrubé porušenie ustanovenia Varšavskej zmluvy.

Protestujeme proti tomuto činu, ktorý odporuje základným normám medzinárodného práva, ako aj priateľským a súdružským vzťahom medzi socialistickými krajinami.

Predsedníctvo ÚV NF vyslovuje presvedčenie, že v týchto vážnych okamžikoch prejaví náš ľud rozvahu a múdrosť a v dôstojnom kľude bude ďalej plniť svoje úlohy v prospech našej socialistickej vlasti a zostane verný riadne zvoleným ústavným a politickým činiteľom. Obraciame sa k všetkým národným a vlasteneckým frontom, politickým a spoločenským organizáciám Sovietskeho zväzu, Poľska, Maďarska, Bulharska a NDR s naliehavou výzvou, aby pôsobili na svoje vlády a zodpovedných činiteľov, aby vydali príkaz k stiahnutiu svojich vojsk z územia ČSSR v záujme priateľstva a mieru, v záujme myšlienky socializmu na celom svete.

Predsedníctvo ÚV NF konštatuje, že v tomto stanovisku ho plne podporujú predstavitelia československých politických strán a spoločenských organizácií, ktoré prijali svoje samostatné vyhlásenia.

Prejav prezidenta republiky

Zachovajte najväčšiu rozvahu

Praha — O 22.30 hod. prednesol prezident republiky Ludvík Svoboda v rozhlase tento prejav:

Drahí spoluobčania,

obraciam sa na vás druhý raz počas dnešného osudového dňa. Prežívame mimoriadne vážne chvíle v živote našich národov. Na územie našej republiky vstúpili vojenského jednotky Sovietskeho zväzu spolu s jednotkami Poľskej ľudovej republiky, NDR, Bulharskej a Maďarskej ľudovej republiky. Stalo sa tak bez súhlasu ústavných orgánov štátu, ktoré však vychádzajúc zo svojej zodpovednosti k národom našej vlasti musia vzniklú situáciu urýchlene riešiť a dosiahnuť skorý odchod cudzích vojsk.

V tomto smere som dnes vyvíjal úsilie, aké mi súčasné podmienky umožňovali. Okrem iného som dnes zvolal plenárne zasadanie Národného zhromaždenia. Večer som rokoval s členmi vlády o niektorých najnaliehavejších problémoch obnovenia normálneho života krajiny a zabezpečenia jej integrity. Zajtra budú rokovania pokračovať, a ako verím, aj s predsedom vlády Ing. Oldřichom Černíkom.

Som si vedomý všetkých problémov a ťažkostí, ktoré súčasná situácia vyvoláva. Znovu sa však na vás, drahí spoluobčania, obraciam s naliehavou prosbou, aby ste zachovali najväčšiu rozvahu a vyhli sa čomukoľvek, čo by mohlo vyvolať políutovaniahodné akcie s nenapraviteľnými dôsledkami. Najmä vás, naša mládež, o to úprimne žiadam.

Vyzývam vás všetkých, robotníkov, roľníkov, inteligenciu, aby ste svojím postojom znovu dokumentovali svoj vzťah k socializmu, k slobode a demokracii. Pre nás niet cesty späť. Akčný program Komunistickej strany Československa a programové vyhlásenie vlády Národného frontu vyjadrujú životný záujem všetkého ľudu našej vlasti, a preto v začatom diele musíme ďalej pokračovať. Neupadneme do malovernosti, zomkneme sa všetci a spolu s Komunistickou stranou Československa a celým Národným frontom zotrvávame jednotne v úsilí o lepší život našich národov.

Vyhlásenie Predsedníctva ÚV KSS

Bratislava (ČSTK) — Vážení spoluobčania: Prvý deň (vyhlásenie je zo včerajška — pozn. red.) sú na našom území vojská Varšavskej zmluvy. Predsedníctvo Ústredného výboru Komunistickej strany Slovenska zasadá od nočných hodín sústavne. Neprestajne sa usilujeme nadviazať kontakty s ÚV KSČS, jeho predsedníctvom. K novovzniklej situácii sme už zaujali jednomyseľné stanovisko, podporujúce politiku reprezentovanú súdruhom Dubčekom, Svobodom a Černíkom. Obraciame sa na vás opätovne v záujme vašom vlastnom, vašich rodín, detí, Chovajte sa, najmä bratislavská mládež, hodná tradície vašich otcov, rozvážne, dôstojne, uvedomujúc si ďalšie nedozerné dôsledky, ku ktorým by viedli neuvážené činy. Neprovokujte sovietskych vojakov. Našou hlavnou zbraňou je dnes statočnosť znásobená rozvahou a kľudom. Apelujeme na váš zdravý rozum, vašu múdrosť. Každý nepremyslený čin jednotlivca môže mať nové trpké dôsledky pre vaše rodiny, pre náš národ. Buďte s nami, s dubčekovským vedením strany, vládou Národného frontu, v týchto chvíľach, zodpovedných skúšok našich národov.

PREDSEDNÍCTVO ÚSTREDNÉHO VÝBORU KOMUNISTICKEJ STRANY SLOVENSKA

Vláda žiada okamžitý odchod okupačných jednotiek Nóty Ministerstva zahraničných vecí - Delegáti mimoriadneho 14. zjazdu strany sa schádzajú - Píšte rezolúcie veleniu okupačných vojsk - Stále zasadá Národné zhromaždenie - Neuznávame žiadnu novú vládu ani nové vedenie ÚV KSČS - Prežívame najťažšie chvíle našej histórie - Vyhlásenia našich predstaviteľov dokazujú: Nikto sem vojská nepozval - Slobodná Čs. tlačová kancelária prestala pracovať včera pred polnocou

Zo zasadania vlády republiky

Praha (ČSTK) — Vláda v neprítomnosti predsedu vlády a podpredsedov vlády, ktorí zatiaľ nie sú dosiahnuteľní, sa včera v popoludňajších hodinách zišla na mimoriadnu schôdzu a za predsedníctva s. Machačovej prijala toto uznesenie:

1. Vláda schvaľuje stanovisko skupiny ministrov vydané včera v poludňajších hodinách.

2. Vláde je znemožnený riadny výkon funkcie. V priebehu celého dňa sa nedovolili jednotlivým členom vlády vstup do budovy Predsedníctva vlády s. O. Černíkom a jeho podpredsedami.

3. Práve tak je znemožnený kontakt vlády s predsedom Národného zhromaždenia s. Smrkovským.

4. Vláda sa uznáša požiadať prezidenta ČSSR o neodkladné prijatie s tým, aby sa prerokovali otázky vnútropolitické zahraničnopolitické a medzinárodné dôsledky vojenského obsadenia ČSSR, ako aj otázky súvisiace so zabezpečením riadneho výkonu funkcie ústavných a politických orgánov.

5. Vziať so súhlasom na vedomie, že Ministerstvo zahraničných vecí prostredníctvom veľvyslancov v Moskve, Varšave, Budapešti, Berlíne a v Sofii odovzdalo diplomatickú nótu s požiadavkou stiahnutia týchto vojsk krajín Varšavskej zmluvy z územia Československa.

6. Uznáša sa obrátiť sa na veľvyslancov krajín Varšavskej zmluvy, aby ich vlády vydali pokyny vedeniu okupačných jednotiek umožniť vykonávanie funkcií ústavných a politických orgánov najmä členov predsedníctva strany, a aby boli súčasne uvoľnení internovaní členovia vlády.

7. Vzhľadom na to, že si je vláda vedomá v prvom rade politických dôsledkov a súčasnej svojej zodpovednosti za riadny chod národného hospodárstva, obracia sa na všetkých pracujúcich robotníkov, roľníkov a inteligenciu, aby dodržiavali líniu obsiahnutú vo vyhlásení Predsedníctva ÚV KSČS z dnešného zasadania a súčasne obrátili svoju pozornosť na otázky zabezpečenia chodu priemyselnej výroby, poľnohospodárstva dopravy a zásobovaniu a zabránili tak rozvratu národného hospodárstva.

8. Obzvlášť sa vláda obracia k mládeži — nádeji našich národov — aby najmä ona dôstojným spôsobom a sebavedomým kľudom čelila vzniklej situácii.

9. Obraciame sa k všetkému ľudu, aby zabezpečením riadneho chodu výroby a zachovaním kľudu a rozvahy čelil argumentom o nutnosti vojenských vonkajších zásahov.

Vláda oceňuje podporu všetkých medzinárodných pokrokových síl v celom svete, ktorú naša socialistická republika v dnešnej ťažkej situácii dostáva.

Všetkému ľudu Československa!

Československo včera okupovali proti vôli jeho vlády, Národného zhromaždenia, vedenia KSČS a jeho ľudu vojská piatich štátov Varšavskej zmluvy.

Tak sa prvý raz v dejinách medzinárodného komunistického hnutia odohral akt agresie proti štátu vedenému Komunistickou stranou, uskutočnený spojeneckými armádami socialistických krajín.

Krízový stav trvá od skorých ranných hodín. Ústavné orgány republiky sú hlboko rozrušené, jednotliví členovia vlády, Národného zhromaždenia i vedenie KSČS, Národného frontu a iných organizácií, nemajú možnosť vzájomného styku, ani styku s obyvateľstvom tejto krajiny, ktoré im v posledných mesiacoch spontánne prejavilo svoju dôveru.

Mnohí členovia vlády a vedenia strany, čelní funkcionári Národného zhromaždenia a iní sú internovaní, posledným spojovacím článkom zostáva pololegálny Československý rozhlas, udržovaný len s krajným vypätím jeho pracovníkov a postupne umlčovaným.

I za týchto okolností chce čs. vláda a ústavné orgány, rovnako ako vedenie strany vykonávať svoju ústavnú funkciu a zabezpečovať normálny život našej krajiny.

Obraciame sa na vás, Česi, Slováci, občania národnostných menšín, všetci obyvatelia Československej socialistickej republiky s touto výzvou:

Vyhlásenie vlády ČSSR

1. žiadame okamžitý odchod vojsk piatich štátov Varšavskej zmluvy, jej dodržiavanie a plné rešpektovanie štátnej suverenity Československa.

2. žiadame naliehavo vlády ZSSR, NDR, PLR, MLR, BLR, aby vydali príkaz na zastavenie ozbrojených akcií, pri ktorých je prelievaná krv a ničia sa materiálne hodnoty našej krajiny.

3. žiadame, aby sa ihneď utvorili normálne podmienky pre činnosť československých ústavných a politických orgánov, aby bola zrušená internácia jednotlivých členov týchto orgánov, aby mohli obnoviť svoju činnosť.

4. Žiadame okamžité zvolanie celého Národného zhromaždenia, pred ktoré by predstúpila celá čs. vláda so svojím stanoviskom k riešeniu jestvujúcej situácie.

Všetkým občanom krajiny!

Vyzývame vás, aby ste tieto požiadavky napomáhali predovšetkým tým:

1. Že prejavíte, ako mnohokrát v uplynulom období, potrebnú štátnickú rozvahu a že zjednotíte svoje sily okolo riadne zvolenej čs. vlády, ktorá existuje a ktorej ste v apríli dali dôveru.

2. Že nepripustíte, aby akýmkoľvek iným spôsobom inštalovali na čelo našej republiky vládu inú, než zvolenú za slobodných demokratických podmienok, pri zachovaní všetkých zásad našej ústavy.

3. Že zaktivizujete osadenstvá vašich závodov, JRD a ostatných pracovísk, aby sa obracali s vyhlásením na podporu stanoviska čs. vlády na veliteľstvá okupačných jednotiek a na vlády piatich krajín Varšavskej zmluvy.

4. Utvárajte podmienky pre zachovanie poriadku, vylúčte akékoľvek živelné akcie zamerané proti príslušníkom okupačných vojsk, zabezpečte vlastnými prostriedkami nevyhnutné zásobovanie obyvateľstva potravinami, vodou, plynom, elektrickou energiou a pod. V každej oblasti sa postarajte o ochranu závodov.

Verme, že dáte v tejto chvíli svojej vláde plnú podporu a svoje sily plne do služieb našej socialistickej republiky.

Občania a občianky!

Ešte je v našej moci dokončiť s vašou pomocou veľké dielo obrody, ktoré sme nastúpili v januári. Vláda verí, že s vašou pomocou toto dokážeme bez zbytočných obetí a krviprelialia.

Výzva Ministerstva vnútra

Praha (ČSTK) — Odborový zväz pracovníkov Ministerstva vnútra vyzýva všetkých pracovníkov bezpečnosti k podpore Dubčekovho vedenia, prezidenta republiky Ludvíka Svobodu, výzvy Národného zhromaždenia a vlády republiky s tým, aby pracovníci bezpečnosti plnili úlohy len týchto legálnych orgánov.

Ohlas na okupáciu ČSSR v ZSSR a Poľsku

Moskva (ČSTK) — Zamestnanci „desiatok moskovských podnikov jednomyseľne schvaľujú rozhodnutie ZSSR a ďalších socialistických štátov poskytnúť čs. ľudu neodkladnú pomoc", hlásila včera agentúra TASS. Sovietska strana a vláda vraj znovu podali „bratskému Československu pomocnú ruku" a prejavili tak „múdru politiku". Sovietski ľudia nikdy nepripustia, aby „nepriateľské kontrarevolučné sily ohrozili životné záujmy bratského ľudu". „Pokrokové sily" v ČSSR vraj „zvíťazia nad intrigami reakcie".

* * *

Varšava — Podľa správy DPA sa v stredu zišiel Wladyslaw Gomulka so šéfredaktormi poľských novín a s rozhlasovými komentátormi, aby s nimi prerokoval situáciu v ČSSR. Gazdinky vo Varšave začali horúčkovité nákupy; dopyt je najmä po cukre.

Vyhlásenie čs. misie pri OSN

New York (Spravodajca ČSTK) — Čs. misia pri OSN vydala 21. augusta výzvu na okamžité skončenie ilegálnej okupácie Československa a na stiahnutie všetkých zahraničných ozbrojených síl z krajiny.

Vyhlásenie podpísal minister zahraničných vecí Jiří Hájek. Poslali ho tiež ZSSR, Poľsku, NDR, Maďarsku a Bulharsku.

Zo zasadania parlamentu

Praha (ČSTK) — Na mimoriadnej schôdzi v Prahe schválili jednomyseľným hlasovaním včera popoludní poslanci NZ toto vyhlásenie:

„Poslanci Národného zhromaždenia, ktorí sa zišli na výzvu Predsedníctva NZ dnes v popoludňajších hodinách, považujú za potrebné v tejto chvíli, keď zákonná vláda a ostatné ústavné orgány nemôžu oznámiť svoje stanovisko k súčasnej situácii a plniť svoje ústavné funkcie, vyhlásiť:

1. Stotožňujeme sa s vyhlásením Predsedníctva ÚV KSČS a Predsedníctva Národného zhromaždenia, ktoré označuje okupáciu Československa armádami piatich krajín Varšavskej zmluvy za porušenie medzinárodného práva, ustanovení Varšavskej zmluvy a zásad rovnoprávnych vzťahov medzi národmi.

2. Žiadame, aby ústavní činitelia predovšetkým prezident republiky Ludvík Svoboda, predseda vlády Ing. Oldřich Černík, predseda NZ Josef Smrkovský, prvý tajomník ÚV KSČS Alexander Dubček, predseda ÚV Národného frontu dr. František Kriegel, predseda Českej národnej rady dr. Čestmír Císař a ďalší boli prepustení z internácie, a tak mohli vykonávať ústavné funkcie, ktoré im svojprávny ľud tejto krajiny zveril. Ani delegácia NZ, ktorú sme vyslali na sovietske veľvyslanectvo dnes v predpoludňajších hodinách, sa dosiaľ nevrátila.

3. Protestujeme proti tomu, že Národnému zhromaždeniu, vláde, zložkám Národného frontu a ich predstaviteľom bránia vo vykonávaní ich zákonných práv, a trváme na slobode ich pohybu a zhromažďovania.

4. Žiadame kategoricky okamžitý odchod vojsk piatich štátov Varšavskej zmluvy a plné rešpektovanie štátnej suverenity Československej socialistickej republiky. Obraciame sa na parlamenty všetkých krajín a na svetovú verejnú mienku, aby podporovali naše zákonné požiadavky.

5. Poverujeme delegáciu NZ v zložení Marie Miková, Josef Marko, Jozef Valo, Pavol Rapoš, Josef Pospíšil a Václav Kučera, aby vstúpila do styku s predsedom NZ Josefom Smrkovským, s prezidentom republiky Ludvíkom Svobodom a s predsedom vlády Ing. Černíkom s tým, aby ich informovala o tomto uznesení a dohodla s nimi ďalší postup. O výsledkoch rokovaní podá delegácia NZ bezprostrednú správu čs. ľudu.

6. Vyzývame všetok ľud, aby sa neuchyľoval k násilným akciám proti okupačným vojskám, aby sa nedal vyprovokovať rôznymi silami, ktoré si chcú obstarať dôkazy pre oprávnenosť intervencie a využiť situáciu pre samozvané akcie.

Pracujúci ľudia! Zostaňte na svojich pracoviskách a chráňte svoje závody.

Použite pre ďalší rozvoj socializmu v Československu všetky demokratické prostriedky.

Ak bude treba, budete určite schopní brániť sa i generálnym štrajkom. Dobrý život tejto krajiny môže zaručiť len ľud, ktorý v nej žije a pracuje.

Prežívame ťažké hodiny.

Veríme, že z nich vyjdeme so vztýčenou hlavou a rovnou chrbticou.

Na tejto schôdzi informoval podpredseda NZ Josef Valo poslancov aj o obsahu svojho rozhovoru s prezidentom republiky, v ktorom súdruh Ludvík Svoboda vyslovil súhlas so zvolaním pléna Národného zhromaždenia.

zasadá národné zhromaždenie

Praha — Včera vo večerných hodinách si vypočuli poslanci Národného zhromaždenia na ďalšej mimoriadnej schôdzi už v zatarasenej budove NZ informácie členov dvoch delegácií poslancov NZ.

Prvá, vedená Zdeňkom Fierlingerom, navštívila sovietske veľvyslanectvo a žiadala v duchu dnešného ranného uznesenia Predsedníctva NZ, adresovaného predsedom vlád a parlamentov piatich okupačných štátov, aby ihneď stiahli cudzie jednotky z nášho územia. Ďalej žiadala, aby Národné zhromaždenie malo možnosť legálne pracovať za účasti svojho predsedu Josefa Smrkovského, aby mohlo byť v kontakte s vládou a prvým tajomníkom ÚV KSČS.

Pri tomto rokovaní ubezpečil radca sovietskeho veľvyslanectva N. S. Prasolov delegáciu, že bude presne tlmočiť tieto požiadavky na príslušných miestach. Okrem toho oznámil, že telefonicky oznámi Národnému zhromaždeniu, kedy a menovite s ktorým z vojenských predstaviteľov bude môcť NZ rokovať. Tento sľub nesplnil.

Druhá delegácia na čele s podpredsedníčkou NZ Máriou Mikovou, išla rokovať do budovy ÚV KSČS, kam ju nevpustili, potom na sovietske veľvyslanectvo, kde ju tiež neprijali. Delegácia však s pracovníkmi veľvyslanectva dohodla, že ju prijmú dnes, vo štvrtok o 10. hod. predpoludním. Trvá však na tom, aby mohla rokovať s veľvyslancom Sovietskeho zväzu Červonenkom, eventuálne priamo s veliteľom okupačných jednotiek.

Poslanci Národného zhromaždenia na svojej večernej schôdzi tejto delegácii uložili znova dôsledne žiadať splnenie všetkých šiestich bodov svojho vyhlásenia, prijatého na dnešnom popoludňajšom zasadaní NZ.

Ide najmä o nasledujúce požiadavky:

— kategoricky žiadame vládu a najvyšší soviet ZSSR, aby ihneď stiahli okupačné jednotky, ktoré porušili suverenitu nášho štátu;

— žiadame, aby ihneď utvorili podmienky pre legálnu činnosť čs. vlády, Národného zhromaždenia a Predsedníctva ÚV KSČS;

— kategoricky žiadame prepustenie všetkých ústavných činiteľov, ktorým sa znemožňuje činnosť a výkon funkcií;

— žiadame, aby bol ihneď vymenovaný oficiálny predstaviteľ okupačných krajín, ktorý by bol stále k dispozícii k rokovaniu Národného zhromaždenia;

— Národné zhromaždenie si vyhradzuje právo prerokovať mimoriadne opatrenia.

***

Krátko po 20. hodine vstúpili okupačné vojská do budovy NZ. Poslanci pokračovali v rokovaní.

81

KOMUNIKÉ ÚV RUMUNSKEJ KOMUNISTICKEJ STRANY, ŠTÁTNEJ RADY A VLÁDY

Prejav N. Ceaušesca

Bukurešť (Spravodajca ČSTK) — Zo spoločného stredajšieho zasadania Ústredného výboru Rumunskej komunistickej strany, štátnej rady a vlády RSR vydali komuniké, v ktorom sa uvádza:

„ÚV RKS, štátna rada a vláda vyjadrili jednomyseľne svoje hlboké znepokojenie nad vpádom ozbrojených síl niektorých socialistických krajín do Československej socialistickej republiky a zdôrazňujú, že tento čin zjavne porušuje národnú suverenitu bratského socialistického slobodného a nezávislého štátu a zásady, na ktorých sú založené vzťahy medzi socialistickými štátmi a všeobecne uznávané normy medzinárodného práva. Nič nemôže tento čin ospravedlniť. Ozbrojená intervencia v Československu je ťažkým úderom pre jednotu svetového socialistického systému, medzinárodnému komunistickému a robotníckemu hnutiu, prestíži socializmu na celom svete i veci mieru.

Naša strana a vláda a všetok náš ľud vyjadrujú presvedčenie, že jedinou cestou k likvidácii ťažkých dôsledkov ozbrojenej intervencie v Československu je urýchlené stiahnutie vojsk piatich krajín a zabezpečenie podmienok, aby si mohol československý ľud sám riešiť svoje vnútorné záležitosti."

Ďalej komuniké vyhlasuje plnú solidaritu s československým ľudom a KSČS. Podľa vydaného komuniké na schôdzi jednomyseľne schválili kroky k zabezpečeniu pokojnej tvorivej práce rumunského ľudu a nezávislosti a národnej suverenity Rumunska.

Ďalej sa rozhodlo, aby na dnes, 22. augusta bolo zvolané mimoriadne zasadanie rumunského parlamentu.

Na veľkom zhromaždení pred budovou Ústredného výboru Rumunskej komunistickej strany v Bukurešti prehovoril k zhromaždeniu po skončení schôdze Nicolae Ceaušescu. Pripomenul, že za návštevy v Československu sa rumunská delegácia presvedčila, že československý ľud jednomyseľne podporuje vedenie strany a štátu, jeho úsilie zabezpečiť víťazstvo socializmu v Československu.

Oznámil potom, že ÚV RKS, štátna rada a vláda predložia parlamentu deklaráciu o tom, ako Rumunsko chápe svoje vzťahy s ostatnými socialistickými krajinami, a vzťahy so všetkými štátmi. Deklarácia vyjadrí želanie bojovať za obnovenie autority a dôvery v myšlienky marxizmu-leninizmu.

Ďalej oznámil, že Rumunsko odo dneška pristupuje k zakladaniu vlasteneckých ozbrojených gárd z robotníkov, roľníkov a inteligencie: „Ak sa povedalo, že v Československu je nebezpečenstvo kontrarevolúcie, potom sa môže zajtra nájsť niekto, kto povie, že aj tu, na tomto zhromaždení, sa prejavujú kontrarevolučné tendencie", povedal Ceaušescu. „Odpovedáme všetkým: Rumunský ľud nedovolí nikomu, aby porušil integritu územia našej vlasti."

V závere vyjadril N. Ceaušescu presvedčenie, že komunistické a robotnícke strany nájdu cestu, aby skončili „s týmto hanebným okamihom v histórii revolučného hnutia". Vyhlásil tiež že je presvedčený, že sa nikde nenájde skutočný komunista, ktorý by schvaľoval túto vojenskú akciu proti Československu. Požiadal rumunských občanov, aby mali plnú dôveru vo vedenie strany a štátu, a aby boli v každom okamihu hotoví brániť svoju socialistickú vlasť.

V priebehu stredajšieho popoludnia prišli na československé veľvyslanectvo v Bukurešti desiatky rumunských občanov, ktorí žiadali, aby mohli napísať svoj protest proti okupácii Československom a vyjadriť dôveru v československom a vyjadriť dôveru včeskoslovenský ľud a Komunistickú stranu Československa. V podvečer sa pred budovou veľvyslanectva zhromaždili stovky bukureštských obyvateľov. Tí niesli štandardy s nápismi, vyjadrujúcimi sympatie k Československu a k jeho vedúcim predstaviteľom, prezidentovi Svobodovi a Alexandrovi Dubčekovi. Prevolávali heslá o priateľstve a solidarite so socialistickým Československom.

Delegáti sjazdu,

ktorí sa chcú dostať do Prahy nech sa obrátia na automobilové závody — opravovne v Nitre, Ružomberku a v Bratislave. Závodné organizácie KSČS zariadia ich prepravu do Prahy automobilom.

(Správu sme preverili telefonicky, aby sme zabezpečili, že nejde o provokáciu — (pozn. redakcie)

Chránené veľvyslanectvá

Paríž (Spravodajca ČSTK) — **Od stredy predpoludním zosilnili policajnú hliadky pred veľvyslanectvom ZSSR a východoeurópskych socialistických krajín. Pred veľvyslanectvom ZSSR sú v pohotovosti tri prepadové autobusy polície. Okrem toho sú sústredené špeciálne policajné oddiely na priestranstve pred Palácom invalidov. Majú za úlohu zasiahnuť proti prípadným demonštráciám.**

Vyhlásenie prezidenta Tita

Belehrad (ČSTK) — Prezident Tito urobil včera na žiadosť riaditeľa TANJUNG toto vyhlásenie:

„Vstup zahraničných vojenských jednotiek do Československa podniknutý bez vyzvania alebo súhlasu legitímnej vlády nás hlboko znepokojil. Narušila sa tým a pošliapala zvrchovanosť socialistickej krajiny a spôsobil ťažký úder socialistickým a pokrokovým silám sveta.

V čase môjho pobytu v Prahe a pri mojich rozhovoroch s československým vedením na čele so súdruhom Dubčekom som sa presvedčil, že toto vedenie bolo rozhodnuté zabrániť akémukoľvek pokusu protisocialistických živlov brániť normálnemu postupu demokracie a socialistického vývoja v Československu.

Spoločné vyhlásenie prijaté pri tejto príležitosti to dokazuje.

Rozhodnutie šiestich spoločné prijaté v Bratislave bolo jednostranne anulované a podnikli sa opatrenia, ktoré budú mať ďalekosiahle a veľmi záporné účinky na celé revolučné hnutie na celom svete."

OTÁZKA: „Medzi naším ľudom sú veľké obavy. Očakávajú sa rozhodnutia Zväzu komunistov Juhoslávie. Môžete nám o tom niečo povedať?"

Prezident Tito odpovedal: „Dnes bude schôdza predsedníctva Ústredného výboru Zväzu a pozajtra, 23. augusta, zasadanie Ústredného výboru, na ktorých sa zaujme stanovisko. Tak k udalostiam v Československu, ako aj k našim vnútorným záležitostiam".

OTÁZKA: „Očakávate manifestácie alebo demonštrácie v našej krajine?"

ODPOVEĎ: „Myslím — to je aj názor súdruhov v predsedníctve — že musíme zachovať mier a pokoj a preto sa nedovolia nijaké demonštrácie, pri ktorých by mohlo dôjsť k rôznym provokáciám.

Naša robotnícka trieda a všetok ľud majú veľa ďalších možností, ako vyjadriť svoje rozhorčenie proti takým činom namiereným proti socialistickej krajine".

Fabrika dýcha

Aj v tejto, pre naše národy ťažkej chvíli, naši občania chápu, že ich miesto je v obchodoch, úradoch, pri strojoch. Presvedčil som sa o tom dnes v podniku Bratislavských technických závodov v Bratislave, kde sa po včerajšku situácia normalizuje.

Najväčšiu zásluhu na tom majú predovšetkým ženy-robotníčky z navijárne a z lisovne, ktoré nestrácajú kľud a rozvahu. Poctivo pracujú aj vysokokvalifikovaní robotníci z obrobne a nástrojárne. Všetci chápu, že poškodia predovšetkým seba a republiku, ak vynechajú smeny. Veď len v tejto fabrike jeden stratený deň znamená výpad tovaru za milión korún.

Ešte pre ukľudnenie osadenstva im oznamujeme, že ich deti z pionierskeho tábora v Sloupe u Macochy sa majú dobre.

JOZEF LÚČ

Pomôžte napiecť chleba

Bratislavská pekáreň na ulici Februárového víťazstva. Je neskorý večer, z mesta sa vracajú posledné autá, ktoré rozvážali chleba. „To bol deň!" vzdychol si jeden zo šoférov. Z pekárne vyexpedovali a rozviezli do predajní 920 metrákov rôznych druhov chleba, takmer dva razy toľko ako po iné dni. Nedostali sa iba tam, kde sa nedalo prejsť. Teraz je na pásoch rascový a vyrážkový chleba. Majster Juraj Štefeček hodnotí prácu zmeny: Ide to dobre a bez porúch. Obživu ľudia potrebujú, bez chleba je ťažko.

Pred vchodom do pekárne sa zastavil muž s tromi deťmi. „Prosím Vás, predajte mi pečeň... Nemal som ho čas kúpiť..." Predali mu ho.

Pri jednom z troch pásov pracujú pekárky Albína Hričáková, Gabriela Patašiová a pri ďalších Šnircová, Rajčiaková, Uherčíková, Valová. K košíčka vyklopia cesto, upravia ho a ide do pece, aby na konci vyšiel hotový, voňavý chlieb náš každodenný.

Zhováram sa so zástupcom vedúceho. Vlastne, aký rozhovor. Štefan Weny sa mi nemôže venovať, odskakuje, zariaďuje. „Zober auto a choď do Ivanky, priveź ľudí..." vraví šoférovi a na príkaz mu pre istotu dáva pečiatku, keby ho cestou nedajboh pristavili.

Na nočnú zmenu prichádza výmena, ženy-pekárky. Prišli k brigádnici, štyria vysokoškoláci. Pomohli. Ale vedúci si zabudol poznačiť ich mená.

Je ráno... Z pásov vyšlo za nočnej zmeny 23 000 kg chleba. Pekári však predsa potrebujú pomoc, brigádnikov, aby splnili zvýšené požiadavky, aby ženy-pekárky nemuseli robiť na dve zmeny. Pomôžte všade vo všetkých pekárňach, vypomôžte im brigádnicky!

—sk

U Thantovo vyhlásenie o Československu

New York 21. augusta (Spravodajca ČSTK) — Generálny tajomník OSN U Thant považuje terajší vývoj v Československu za novú vážnu ranu myšlienkam medzinárodného práva a morálky, ktoré sú základom Charty OSN, a ktoré OSN prebojúva cez všetky roky.

Vo svojom vyhlásení, ktoré bolo vydané v stredu v New Yorku, označuje U Thant obsadenie Československa zároveň za vážny úder úsiliu o zmiernenie napätia medzi Východom a Západom, ktoré sa v posledných mesiacoch znovu začalo prejavovať a ktorému generálny tajomník pripisuje najvyšší význam. U Thant vyzval vládu Sovietskeho zväzu, aby zachovala najväčšiu zdržanlivosť vo svojich vzťahoch k vláde a ľudu Československa a pevne verí, že vláda Sovietskeho zväzu a jej spojenci z varšavského paktu vezmú túto výzvu náležite na vedomie.

V súvislosti s vývojom v Československu zrušil generálny tajomník OSN U Thant svoj cestovný program, podľa ktorého mal v budúcich dňoch navštíviť aj Prahu, odvolal aj svoju účasť na konferencii o mierovom využívaní vesmíru vo Viedni a na konferencii nenukleárnych štátov v Ženeve.

Prvá nóta Ministerstva zahraničných vecí

(Dokončenie z 1. str.)

šavskou zmluvou a so základnými zásadami medzinárodného práva.

Kolektívnou akciou piatich štátov bol podniknutý útok na nezávislosť ČSSR a nesýchaným spôsobom porušená jej územná nedotknuteľnosť. Vláda ČSSR čo najrozhodnejšie protestuje proti tomuto aktu. Žiada vládu ZSSR v mene všetkého čs. ľudu, v mene medzinárodného mieru a spolupráce, aby ihneď skončila protiprávnu okupáciu Československa a stiahla všetky vojská z československého územia. Vláda ČSSR vyslovuje v tejto dejinnej chvíli nádej, že vláda a ľud Sovietskeho zväzu pochopia vážnosť situácie utvorenej ozbrojenou akciou, ktorú nemožno nijako vysvetliť, tým menej zdôvodniť a umožnia zákonným predstaviteľom československého ľudu, ktorého majú plnú podporu, aby mohli pokračovať vo svojej normálnej činnosti. Vláda ČSSR si vyhradzuje právo podniknúť všetky nevyhnutné opatrenia, ak sa jej žiadosti o okamžité skončenie okupácie Československa nevyhovie.

Indentický text poslali vládam ostatných štyroch štátov.

Sudetonemecké dni v Schirndingu odvolané

Mníchov (ČSTK) — Sudetonemecký landsmanschaft odvolal „vzhľadom na tragické udalosti v Československu" stretnutie plánované na dni 24.—25. augusta v Schirndingu neďaleko československých hraníc. Predsedníctvo landsmanschaftu oznámilo v stredu v Mníchove, že nepovažuje stretnutie za účelné, a že sa preto budú slávnosti konať len „v cirkevnom rámci".

Lúčime sa s K. Weissom

Bratislava (ČSTK) — Včera napoludnie náhle zomrel na srdcový infarkt redaktor Čs. športu Karol Weiss.

Odviezli legálnych predstaviteľov

Praha — Podľa dôveryhodného očitého svedka, ktorého informáciu zatiaľ nemôžeme overiť, včera o 14.00 odviezli obrneným transportérom okupačných armád z budovy ÚV KSČS v Prahe štyroch predstaviteľov ČSSR a KSČS, nevedno kam. Sú to: prvý tajomník ÚV KSČS Alexander Dubček, člen Predsedníctva ÚV KSČS a predseda NZ Josef Smrkovský, člen Predsedníctva ÚV KSČS a predseda ÚV NF Dr. František Kriegel a člen Predsedníctva ÚV KSČS Dr. Josef Špaček.

Predsedu vlády Ing. Oldřicha Černíka odviezol o 17. hod. sovietsky pancierový transportér z budovy Predsedníctva vlády.

Krátko po 20. hod. vstúpili okupačné vojská do budovy Národného zhromaždenia v Prahe.

Pražská Nová radnica na námestí Dr. Václava Vacka je obklopená tankami. Vnútri je primátor Ludvík Černý s námestníkmi Jozefom Kiliánom, Františkom Budským a Bohumilom Havlíčkom, a niektorými ďalšími členmi Rady NVP, vedúcimi odborov a inými funkcionármi aparátu národných výborov. Budovu nesmú opustiť ani redaktori tlačového strediska NVP.

O 10. hod. predpoludním odišla včera na sovietske veľvyslanectvo delegácia nášho parlamentu. Ešte o 21. hod. večer nebolo o nej vôbec správ.

Podľa správ rozhlasu...

je štvrtok 22. augusta ráno — 4.30 hod. Strávili sme noc v redakcii Pravdy od 23.48 hod včerajšieho večera, kedy sme dostali poslednú oficiálnu správu slobodnej agentúry ČSTK. Na poľných lôžkach — písacích stoloch, v polodriemotách — kedy, dokedy, či ešte vôbec počujeme v novom dni hlas slobodného československého vysielača.

Je 4.30 hod. 22. augusta ráno. Slobodný vysielač rozhlasu sa nám prihovára. Chvíľu z jedného miesta, o chvíľu z druhého, o ďalšiu z tretieho. Oznamujú: „Priatelia, náhradné slobodné vysielače sú po celej republike. Rádioamatéri, hláste kmitočty okupačných vojsk, rušte ich, oznámte občanom, kde náš slobodný rozhlas môžu počúvať."

Oficiálne správy ČSTK nemáme. Agentúra, ako sme spomenuli, umlkla pred polnocou. Odkázaní sme preto v redakcii len na neoficiálne spravodajstvo slobodného československého vysielania. rozhlasu.

Hlásatelia oznamujú najnovšie získané informácie o situácii v republike okupovanej, v týchto chvíľach, keď to píšeme už vyše 30 hodín. Čítajú rezolúcie osadenstiev závodov, okresných výborov KSS, KSČS, ONV, KNV, spoločenských organizácií s podporou legálneho ÚV KSČS, s vierou, že aj bez prítomnosti súdruha Dubčeka a ďalších internovaných súdruhov dôveru československého ľudu nesklamú.

4. 40 hod.: Zvolen je voľný, bez okupačných vojsk. V Prievidzi zastrelili otca s dieťatom. Banská Bystrica je obsadená. Ľudové milície v Novom Meste nad Váhom, v Ostrave a inde oznamujú, že odmietli spolupracovať s votrelcami. Milície z mnohých závodov hlásia, že strážia svoje závody, že uznávajú za svojho najvyššieho veliteľa súdruha Dubčeka a svoje závody ubránia pred vstupom okupantov do nich.

4.40 hod.: Slobodný československý vysielač hlási, že niektorí členovia ÚV KSČS a ÚK RK rokovali včera za prítomnosti vysokých sovietskych dôstojníkov a na tomto zasadaní prijali rezolúciu, v ktorej vyzývajú k rozvahe, ale nehovoria o mimoriadnom zjazde a nežiadajú oslobodenie súdruha Dubčeka. Neoficiálna správa hovorí, že sa predpokladá, že členmi tejto skupiny sú súdruhovia Biľak, Barbírek, Indra, Kolder, možno i ďalší. Rezolúcia nie je nikým podpísaná, vydáva sa za najvyššiu súčasnú stranícku smernicu. Rezolúciu dostali telefonicky krajské výbory strany v republike. Ako prvý ju odmietol KV KSČS v Ústí nad Labem s odôvodnením, že nemienia posilňať a podporovať nijakú skupinu, ktorá je anonymná, nijakú rezolúciu, v ktorej sa neuvádzajú mená, a ktorá nežiada oslobodenie súdruha Dubčeka.

Vyhlásenie politického byra KS Veľkej Británie

Londýn (Spravodajca ČSTK) — Politické byro KS Veľkej Británie vydalo včera večer vyhlásenie, v ktorom odsudzuje vstup vojsk piatich štátov Varšavskej zmluvy do Československa. „V našich nedávnych vyhláseniach sme dali jasne najavo názor, že rozdiely medzi komunistickými stranami sa majú riešiť diskusiami na základe vzájomnej dôvery a na zásade rešpektovania suverenity každej krajiny."

Vo vyhlásení sa ďalej zdôrazňuje, že vojenská intervencia je voči Československu absolútne neospravedlniteľná. Usudzuje, že jedinou cestou, ako brániť socializmus a bojovať proti imperializmu je dosiahnuť dobrovoľnú a vzájomnú spoluprácu so socialistickými štátmi a komunistickými stranami, založenú na princípe národnej suverenity a autonómie každej strany a vlády.

Vyhlásenie záverom vyjadruje nádej, že sa dosiahne dohoda o okamžitom odchode okupačných vojsk z Československa a že vzťahy medzi piatimi vládami, stranami a československou vládou a stranou sa obnovia na normálnom základe.

Záverom vyhlásenie oznamuje, že naliehavé zasadanie výkonného výboru KS Veľkej Británie bolo zvolané na 24. augusta.

Štátna rada NDR schválila verejné opatrenia

Berlín (Spravodajca ČSTK) — Štátna rada NDR schválila vojenské opatrenia proti Československej socialistickej republike. Vyplýva to zo správy, ktorú o stredajšom zasadaní štátnej rady vydala oficiálna tlačová agentúra ADN.

Podľa tejto správy zasadanie si vypočulo správu Waltera Ulbrichta „o situácii v Československej socialistickej republike a potvrdila urobené opatrenia".

Správa proti doterajším zvyklostiam neobsahuje obvyklú vetu o „jednomyseľnom súhlase".

V Berlíne je pokoj. Občania prijali správu o obsadení Československa bez zjavného záujmu. Pri vhodných príležitostiach však mnohí z nich vyjadrujú svoje jednoznačné sympatie československým občanom, ktorých sa teraz v NDR zdržuje na dovolenke nemalý počet.

V osobných rozhovoroch mnohí Berlíňania potvrdzujú absolútnu neinformovanosť o situácii. Domnievajú sa, že národná ľudová armáda NDR a armády ostatných štátov varšavskej zmluvy plnia svoju internacionálnu povinnosť a pomáhajú likvidovať „po boku bratských národov Československa" kontrarevolúciu v ČSSR.

Napriek obsadeniu redakcie vyšlo Rudé právo

Delegáti zjazdu, podte!

Vo chvíľach, keď píšeme tieto riadky, sa ozýva na pražskom Karlovom námestí streľba sovietskych samopalov a z diaľky zaznieva niekoľko výstrelov z diel. Ináč sa už zdalo, že v Prahe bude v stredu večer pokoj. Asi o 18. hod. sme sa dozvedeli, že sovietske vojská obsadili redakciu Mladej fronty na Pánskej ulici. Bolo to vo chvíli, keď denníky Lidová demokracie, Práce a Svobodné slovo vydávali druhé zvláštne vydanie s výzvou Predsedníctva ÚV KSČ a ďalších ústavných orgánov a činiteľov.

Nočnými ulicami Prahy prechádza len niekoľko osobných áut a dodávok. Ľudia sú doma a počúvajú legálny vysielač Praha, ktorý hlási správy o podpore organizácií, závodov, výborov KSČS a zložiek Národného frontu Dubčekovmu vedeniu, Smrkovského parlamentu a Černíkovej vláde.

Mimo obsadenej budovy Rudého práva, sa podarilo cyklostylom vytlačiť ústredný orgán KSČS. Vpravo hore prináša rámček, podpísaný redaktormi Rudého práva:

„Okupačná rozhlasová stanica „Vltava" šíri správu TASS, v ktorej tvrdia, že to vraj boli zodpovedné čs. osobnosti, predstavitelia strany a štátu, ktorí sa obrátili na ZSSR a ďalšie socialistické krajiny so žiadosťou o ozbrojenú pomoc proti kontrarevolučným silám. Neuverte, nie je to pravda!

V noci na stredu sme v budove ÚV KSČS mali zatiaľ naposledy možnosť stretnúť sa s členmi Predsedníctva strany vrátane súdruha Dubčeka, s prezidentom republiky s. Svobodom, s predsedom Národného zhromaždenia súdruhom Smrkovským, s predsedom vlády s. Černíkom, s predsedom Českej národnej rady s. Císařom a ďalšími skutočne zodpovednými osobnosťami strany a vlády. Práve a priamo od nich vieme, že žiadny z legálnych predstaviteľov Komunistickej strany a čs. vlády sa na ZSSR a ani žiadnu inú krajinu so žiadosťou o pomoc a tým menej o ozbrojenú intervenciu n e o b r á t i l i. Vyhlasujeme znovu, že ozbrojené sily piatich krajín okupujú našu vlasť bez vedomia a proti vôli ľudu a jeho legálnych predstaviteľov.

DELEGÁTI ZJAZDU KSČS!

Vyzývame vás ako jediných reprezentantov vôle KSČS a všetkého slobodomyseľného českého a slovenského národa, aby ste sa okamžite všetkými dostupnými prostriedkami dostavili do Prahy na okamžité začatie 14. zjazdu strany.

Podpísaný:
MESTSKÝ VÝBOR KSČS PRAHA"

Slovenský slobodný vysielač Banská Bystrica neexistuje

Podporujte Dubčeka, Černíka, Svobodu

B a n s k á B y s t r i c a (ČSTK) — Presne o 23,23 hodine včera okupačné vojská Sovietskej armády obsadili slobodný vysielač v Banskej Bystrici, ktorý včera ako jediný na Slovensku až do toho času informoval slovenskú verejnosť o pravdivej situácii na našom území. Pracovníci slobodného vysielača v Banskej Bystrici sa ešte vyjednávaním pokúšali predĺžiť čas vysielania, žiaľ, ich úsilie bolo márne. Posledné čo sa z tohoto vysielača ozvalo, bola hymnická pieseň Kto za pravdu horí. Od tej chvíle vysielač v Banskej Bystrici majú v rukách okupačné vojská.

P r a h a (ČSTK) — Včera v noci sme medzi poslednými ďalekopisnými správami dostali túto výzvu: „Zväz českých novinárov a Zväz čs. filmových a televíznych umelcov vyzývajú všetkých redaktorov, pracovníkov televízie a rozhlasu, technických a administratívnych pracovníkov, zamestnancov PNS, tlačiarní atď., aby v rámci svojich možností umožnili nášmu ľudu maximálne pravdivú informovanosť o súčasnej situácii a aby plne podporovali legálne Svobodovo, Dubčekovo a Černíkovo vedenie štátu a strany.

V prípade, že im táto slobodná práca bude akýmkoľvek spôsobom znemožnená, napr. cenzúrnymi zásahmi, príkazom uverejňovať materiály, články a dokumenty, ktoré sú v rozpore so suverenitou tejto krajiny, v rozpore so záujmami jej progresívneho vedenia i v rozpore so svedomím tohto ľudu, vyzývame ich, aby sa nijakým spôsobom na tejto činnosti nepodieľali, pretože tak by sa stali spoluvinníkmi neslýchanej akcie proti zvrchovanosti čs. ľudu".

Dnes slúžiaci redaktori Pravdy tak isto cítia, tak isto konajú.

P r a h a — Redaktorom a pracovníkom Mladej fronty zakázali okupačné jednotky používať telefón na svojich pracoviskách a nesmú opustiť budovu redakcie. Svojim rodinám touto cestou odkazujú, aby sa o nich nebáli.

P r a h a — Redaktorom denníkov v celej našej republike tak dobre známe „dobrú noc" Čs. tlačovej kancelárie bolo včera večer presne 23.48 hodine. Tragické, znelo takto: „V tejto chvíli končí slobodná spravodajská činnosť ČSTK. Ak bude nasledovať ďalšie spravodajstvo, nebudú to už správy od redaktorov ČSTK a ostatných pracovníkov ČSTK.

K o š i c e — Včera okolo 23. hod. obsadili okupačné vojská Východoslovenské tlačiarne v Košiciach.

Ako to kde bolo včera

Praha

Večer po 21.00 hod. bol v centre Prahy pomerný kľud. Okupačné jednotky sa sústredili do vedľajších ulíc, ľudia zostali väčšinou vo svojich domovoch. Pri rozhlase sa tvorili hlúčky ľudí, ktorí podpisovali listy, a vyjadrovali vernosť Dubčekovi, prezidentovi Svobodovi a ostatným vedúcim osobnostiam štátu a KSČS. Požiarnici likvidovali posledné zvyšky požiaru, ktorý zničil päť domov na križovatke Vinohradskej triedy a Italskej ulice. Horelo aj v Národnom múzeu. Okolo 21.25 opäť prepukla v centre mesta niekoľko minút trvajúca prudká streľba z ručných zbraní. Podľa dráhy ich letu možno usudzovať, že paľba vychádzala z blízkosti Václavského námestia alebo priamo z neho.

Počet tankov a ostatných vojenských vozidiel okupačných jednotiek v priebehu včerajška pozoruhodne stúpol. Okupantom zrejme veľmi dobre fungoval vzdušný most ústiaci na zabraté ruzyňské letisko. Spravodajca ČSTK zaznamenal pri ceste z Újezda na Smíchovské nádražie v priemere každé dve minúty štartujúce dopravné vojenské lietadlo dopravujúce ťažkú bojovú techniku.

Z nemocnice na Šrobárovej ulici v Prahe 10 oznámili, že do 16.00 prijali do 60 zranených. Druhým mŕtvym, ktorého do tejto nemocnice previezli so známkami ťažkého poškodenia hornej časti tela, bol 21-ročný Milan Kadlec z Prahy 6. Z ambulancie II. chirurgickej kliniky oznámili, že u nich prijali 40 ranených; jeden, ktorého totožnosť sa zatiaľ nezistila, — je mŕtvy. Vo fakultnej nemocnici v Prahe-2 mali 35 ranených. 23-ročný Miroslav Malý z Prahy 4 je mŕtvy. Ambulancia chirurgie Na Františku oznámila, že od skorého rána dosiaľ ošetrili vyše 50 ranených, z ktorých päť zostalo v nemocnici. Veľmi vážny stav je Antonína Jarouška zo závodov J. Dimitrova v Letňanoch, ktorého tam priviezli od budovy ÚV KSČS o 5.15 s prestrelenou hlavou.

Pracovníci Chirurgickej kliniky lekárskej fakulty Univerzity Karlovej v Prahe vydali rezolúciu, v ktorej sa o. i. hovorí: „Od dnešného rána s hrôzou v srdci prijímame prvé dôsledky okupácie Československa a jej hlavného mesta Prahy sovietskymi vojskami. Naším životným poslaním je chrániť zdravie ľudí, vracať životy a predlžovať ľudský vek a teraz našimi rukami prechádzajú od ranných hodín desiatky mladých chlapcov, žien a starých ľudí s prestrelenými telami, granátovými črepinami, úlomkami delostreleckých nábojov, s telami rozdrvenými pásmi tankov. Žiadame vás v mene svojom i všetkých zdravotníkov, aby ste svojím vplyvom dosiahli okamžité odvolanie okupačných vojsk z Československa a zabránili tak ďalšiemu krvipreliatiu — hovorí sa ďalej v rezolúcii pracovníkov chirurgickej kliniky, adresovanej sovietskemu veľvyslanectvu v Prahe.

Druhá nóta Ministerstva zahraničných vecí

Praha (ČSTK) — Včera večer boli veľvyslanectvá ČSSR v Moskve, Varšave, Berlíne, Budapešti a Sofii poverené odovzdať vládam Sovietskeho zväzu, Poľská, NDR, Maďarska a Bulharska ďalšiu diplomatickú nótu.

Táto nóta vychádza z večerného vyhlásenia čs. vlády a nadväzuje na prvý protest odovzdaný v priebehu dňa, v ktorom sa čo najrozhodnejšie v mene vlády a so súhlasom prezidenta ČSSR protestovalo proti invázii a násilnej okupácii čs. územia, a v ktorom boli vlády uvedených krajín požiadané, aby okamžite skončili protiprávnu okupáciu Československa a stiahli všetky vojská z čs. územia.

Nóta upozorňuje vládu ZSSR, Poľska, NDR, Maďarska a Bulharska, že na území Československa je vážnym spôsobom znemožnená činnosť ústavných orgánov štátu, ako prezidenta, vlády, Národného zhromaždenia, národných a miestnych orgánov štátnej moci. Vážny charakter situácie vyplýva o. i. aj z toho, že došlo k zadržaniu politických a verejných činiteľov absolútne protiprávnym spôsobom, napríklad predsedu Českej národnej rady a tajomníka ÚV KSČS. O osude dr. Císařa nemajú čs. štátne alebo iné orgány nijaké ďalšie správy. Delegácia Národného zhromaždenia, ktorá bola vyslaná na veľvyslanectvo ZSSR v Prahe, sa nevrátila. Okamžité prepustenie dr. Císařa a delegácie Národného zhromaždenia je požiadavkou, ktorá zodpovedá elementárnemu poňatiu práva, a československé miesta očakávajú, že podobné prípady sa nebudú už za žiadnu cenu a v žiadnom prípade opakovať.

Nóta ďalej uvádza, že na rôznych miestach dochádza aj ku krvipreliatiu v radoch civilného obyvateľstva, k škodám na verejných a obytných budovách a k nedozierným stratám v celom národnom hospodárstve. Je ohrozované zásobovanie obyvateľstva a poskytovanie lekárskej starostlivosti raneným, ochromená doprava a komunikácia. Mnohé verejné budovy a verejné zariadenia boli obsadené okupačnými vojskami.

Nóta naliehavo vyzýva vlády uvedených krajín aby podnikli také opatrenia, ktoré umožnia obnovu normálneho života v krajine a aby okamžite zastavili všetky násilné akcie proti obyvateľstvu ČSSR.

Bratislava

Obraz obsadenej Bratislavy sa nezmenil ani podvečer. Stred mesta je obsadený tankami, ktorých počet sa každou chvíľou zväčšuje. Líniť vedľa tankov prebiehala nikým neorganizovaná podpisová akcia za podporu Dubčekovho vedenia, Černíkovej vlády a prezidenta republiky. Medzi časom vyšli tri vydania mimoriadnej Pravdy a taktiež mimoriadne vydanie Kultúrneho života. Listy nabádajú občanov

k pokoju. Improvizované besedy pokračujú medzi občanmi a vojakmi ďalej. Vojaci pred televíznym štúdiom sa vyjadrili, že prišli k nám, pretože komunikačné prostriedky sú v rukách triedneho nepriateľa, čoho dôkazom je i skutočnosť, že v Československu nie je cenzúra. Veľmi osožnú prácu rozvinuli v meste členovia Vysokoškolského klubu. Pred svojím sídlom zriadili improvizovanú rozhlasovú stanicu s cieľom neustále nabádať ľudí k uvážlivosti a rozvahe. Bratislava mala včera 4 mŕtvych.

Jáchymov

Správu o vážnej situácii v Jáchymove zaslali včera do Prahy zamestnanci tamojšieho závodu Tesla. Podľa ich oznámenia horia miestami domy a niekoľko tankov okupačnej armády. Presný počet ranených a mŕtvych nie je známy. Odhaduje sa však na vyše 25 osôb. Závod je obsadený jednotkami Varšavskej zmluvy.

Plzeň

Na rozdiel od hlavného mesta nedošlo v Plzni ani inde v Západočeskom kraji k zrážkam občanov s okupačnými jednotkami a rovnako nie k internovaniu politických a verejných činiteľov. Na krajskom a okresných výboroch strany, naopak, došlo alebo dochádza k rokovaniam so sovietskymi veliteľmi, výsledkom ktorých je normalizácia niektorých situácií. Podľa vyjadrenia tajomníka KV KSČS Vymazala prichádzajú zástupcovia okupačných jednotiek k rokovaniam so skreslenými predstavami o situácii u nás a sú prekvapení, že všetkých desať okresných výborov KSČS ONV a OV NF so všetkým obyvateľstvom stojí na strane legálnej vlády a ÚV strany.

Ostrava

Od včerajška rána bolo v Ostrave prerušené telefonické a diaľnopisné spojenie na všetky strany. Okupačné vojská obsadili mesto krátko po polnoci. Skoro ráno (včera) obsadili aj Čs. rozhlas a televíziu. V uliciach Ostravy sú kolóny tankov a motorizovaných jednotiek. Obsadená je predovšetkým budova KV KSČS, KNV a MNV a všetky hutné závody. V ranných hodinách bola ohrozená mestská doprava. Náčelník okupačných vojsk v Ostrave odmietal rokovať s primátorom mestského národného výboru. Občania Ostravy svoj protest proti okupácii dávali najavo častými sprievodmi mestom, prevolávali heslá na podporu súdruha Dubčeka, Svobodu a Černíka a diskutovali s vojakmi.

Pred tankami a obrnenými vozmi spievali čs. štátnu hymnu.

Izvestija: Pomáhame bratskému čs. ľudu

Moskva — „Nikdy a nikomu nedovolíme vytrhnúť jediný článok zo spoločenstva socialistických štátov" — tak sa začína článok publicistu Daniila Kraminova v pondelkovom večerníku Izvestija. Autor pokračuje: „Tieto slová stručne a jasne vyjadrujú to, ako sovietsky ľud chápe svoju povinnosť voči socialistickým krajinám."

Kraminov útočí na „kapitalistickú tlač", ktorá vraj „využila udalosti v Československu na bezuzdnú protisovietsku a protikomunistickú propagandu", a uvádza: „Politickí diverzanti a ohovárači rozoštvávali jedných Čechoslovákov proti druhým, podnecovali nenávisť k bratským socialistickým štátom a predovšetkým k Sovietskemu zväzu a súčasne sa snažili zjednotiť medzinárodnú reakciu, aby zasadila úder celému socialistickému svetu... Pripravovali sa na rozsiahle zasahovanie do záležitostí Československa."

Autor sa odvoláva na to, že vraj „buržoázna tlač vyhlasovala, že Československo nezostane v socialistickom spoločenstve... Rozhodnutie sovietskej vlády a vlád spojeneckých štátov o neodkladnej pomoci bratskému československému ľudu je nevyhnutné, prišlo v pravú chvíľu a ocenia ho všetci, komu sú drahé záujmy socializmu", uzatvára Kraminov.

Vyhlásenia komunistických strán

Viedeň (ČSTK) — Tlačová služba Komunistickej strany Rakúska uverejnila vo Viedni 21. augusta 1968 toto vyhlásenie politického byra ÚV KS Rakúska:

Vpád vojsk piatich krajín varšavskej zmluvy do ČSSR rakúskych komunistov veľmi prekvapil a ťažko zasiahol.

O to viac, že po stranických rozhovoroch v Bratislave vyjadrili všetky zúčastnené strany, že cesta politického riešenia jestvujúcich rozporov a problémov bude urovnaná na základe rešpektovania národnej suverenity a nezasahovania do vnútorných vecí iných krajín.

Nie je nám známa nijaká skutočnosť, ktorá by naznačovala, že KSČS nie je schopná ochrániť základy socializmu a upevňovať ho a úspešne potlačiť antisocialistické sily. Preto nevidíme ani nijaké oprávnenie pre vojenskú intervenciu vojsk piatich krajín Varšavskej zmluvy.

Pri všetkých našich zväzkoch so Sovietskym zväzom a KSSZ s ostatnými socialistickými krajinami a ich komunistickými stranami neschvaľuje politické byro ÚV KS Rakúska vojenskú intervenciu. Politické byro ÚV je toho názoru, že celá udalosť je v rozpore s duchom a závermi Bratislavskej schôdzky a vyjadruje preto želanie, aby sa urobilo všetko pre vyriešenie politickej situácie bez vojenského nátlaku pri zachovaní plnej suverenity ČSSR, aby bola obnovená sloboda rozhodovania KSČS a aby bol zabezpečený ďalší rozvoj socialistickej demokracie.

Vzhľadom na mimoriadne vážnu situáciu zvolalo politické byro ÚV KS Rakúska na štvrtok 22. augusta plenárne zasadanie ústredného výboru.

Poľnícke noviny

DENNÍK SLOVENSKÉHO VÁBORU

ŠTVRTOK 22. AUGUSTA 1968 • ROČNÍK XXIII. • [illegible]O 199. • CENA 40 HAĽ.

ROĽNÍCKE NOVINY - 22. AUGUSTA 1968

Čtyřstránkové vydání v obvyklém novinovém formátu.

Strana první:

Otištěno Provolání Předsednictva ÚV KSČ, Vyhlásenie Predsednictva ÚV KSS, Vyhlásenie prezidenta republiky a tyto další články:

STANOVISKO

poľnohospodárskej tlače

My, komunisti a nestraníci Pôdohospodárskeho vydavateľstva redakcie Roľníckych novín, redakcie Besedy, redakcie Szabad Földmüvesu, redakcie Záhradkár a chovateľ, redakcie Včelár, redakcie Les, redakcie Vinohrad, redakcie Účelových publikácií a propagačných pomôcok, Pôdohospodárskeho výstavníctva, rozhodne protestujeme proti svojvoľnému narušeniu spojeneckých zmluvných záväzkov a dohôd vojskami Sovietskeho zväzu, Poľskej ľudovej republiky, Nemeckej demokratickej republiky, Maďarskej ľudovej republiky a Bulharskej ľudovej republiky.

My a náš ľud nikdy nebudeme súhlasiť s likvidáciou našej suverenity. Našu Československú socialistickú republiku považujeme za našu zvrchovanú suverénnu vlasť Čechov a Slovákov a ostatných národností.

Pre socializmus sme sa rozhodli preto, že chceme slobodne žiť a pracovať a neznesieme akékoľvek svojvoľné obsadenie našej krajiny. Jednoznačne sa hlásime k prevolaniu Predsedníctva ÚV KSČS, ktorým sa obrátilo v ranných hodinách 21. augusta 1968 k československému ľudu. Stáli sme a stojíme pevne za Dubčekovým vedením KSČS, za naším prezidentom, armádnym generálom Ludvíkom Svobodom, za našou vládou Národného frontu na čele s Oldřichom Černíkom a ostatnými ústavnými predstaviteľmi nášho štátu.

Neuznáme a sme presvedčení, že podobne celý náš československý ľud nikdy neuzná akokoľvek inak sformované stranícke a štátne vedenie Československa. Nikdy sa neprepožičiame tým, ktorí by chceli nášmu ľudu nahovoriť a servírovať mu inú politiku a koncepciu ako tú, ktorá sa sformovala od januárového plenárneho zasadnutia ÚV KSČS a bola vyjadrená v Akčnom programe a prehlásení vlády Národného frontu ČSSR.

Nech žije slobodná, suverénna Československá socialistická republika!

Komunisti a nestraníci
Pôdohospodárskeho vydavateľstva

Vyhlásenie Predsedníctva Zväzu slovenských novinárov

Predsedníctvo Zväzu slovenských novinárov, ktoré sa zišlo na mimoriadnej schôdzi v prvý deň okupácie našej vlasti armádami štátov Varšavskej zmluvy, obracia sa na všetkých novinárov Slovenska s touto výzvou:

Súdružky a súdruhovia, kolegyne, kolegovia!

Stojme jednotne za Ústredným výborom KSČS na čele s Alexandrom Dubčekom, za naším prezidentom generálom Ludvíkom Svobodom, za Národným zhromaždením a vládou republiky, ktorí sú jedinými legálnymi reprezentantami nášho štátu! Sľúbme si všetci v tejto chvíli, že ani svoje duševné schopnosti, ani všetky prostriedky, ktorými v redakcii novín, rozhlasu a televízie disponujeme, neprepožičiame nikomu inému, len legálnym predstaviteľom Československej socialistickej republiky, odhodlaným ubrániť suverenitu našej vlasti. Obraciame sa taktiež na našich spolupracovníkov v tlačiarňach a v technických zariadeniach rozhlasu a televízie, aby postupovali solidárne s nami a odmietli zverejniť čokoľvek, čo by bolo v rozpore so slobodou našich národov s nedotknuteľnosťou nášho štátu. Žiadame prezidenta republiky generála Svobodu, predsedníctvo ÚV KSČS, parlament a vládu republiky, aby rozhodným postojom a energickým konaním vo chvíli, keď sa na nich díva všetok náš ľud a celá demokratická verejnosť, využili všetky prostriedky, ktoré im stoja k dispozícii, na obnovenie nezávislosti Československej socialistickej republiky, ktorá je nemysliteľná v podmienkach akejkoľvek okupácie.

Nechceme Novotného

NOVÁKY (ČSTK) — CZV KSS, ZV ROH a vedenie podniku je v týchto, pre republiku tak ťažkých chvíľach, plne za vedenie ÚV KSČS na čele so súdr. A. Dubčekom, vládou čs. republiky a prezidentom s. L. Svobodom. Nechceme Novotného, ten sa skompromitoval, sme plne za nové, progresívne vedenie a podporujeme vyhlásenie Predsedníctva ÚV KSČS. Obyvatelia Novák a naši pracujúci budú plne obhajovať a ostanú verní politike s. Dubčeka.

Výzva k príslušníkom armády a ZNB

PRAHA (k) — Branný a bezpečnostný výbor Národného zhromaždenia vyzýva všetkých príslušníkov Čs. ľudovej armády a Zboru národnej bezpečnosti, aby zostali verní A. Dubčekovi, Ústrednému výboru KSČS a prezidentovi republiky L. Svobodovi. Branný a bezpečnostný výbor ich vyzýva, aby odmietli prepožičať sa pre činy, ktoré by poškvrnili česť týchto dôležitých národných orgánov. K týmto slovám sa pripájajú aj členovia Branného a bezpečnostného výboru.

Verili sme ako brat bratovi

KOŠICE (čstk) — Predsedníctvo KV Strany slobody Východoslovenského kraja na svojom dnešnom mimoriadnom zasadnutí prijalo toto rozhodnutie:

V mene našom a našich členov, medzi ktorými je mnoho príslušníkov druhého odboja, jednoznačne odsudzujeme čin našich spojencov, ktorým sme ešte včera verili ako brat bratovi. Plne sa stotožňujeme s počínaním našej vlády, prezidenta republiky a Predsedníctva ÚV KSČS na čele so s. Dubčekom.

* * *

Zo závodov Tatra-vagónka v Poprade, Chemosvit a Tatrasvit vo Svite a ďalších závodov a JRD v Popradskom okrese prichádzajú na OV KSS v Poprade rezolúcie vyslovujúce jednoznačný súhlas s výzvou ÚV KSČS. K nim sa plne pripája OV KSS v Poprade. Pevne stoja za Predsedníctvom ÚV KSČS na čele s Alexandrom Dubčekom. S rozhorčením odsudzujú čin spriatelených štátov, ktoré obsadzujú našu republiku svojimi armádami.

Strana druhá:

Kromě Prohlášení NS tyto další články:

VÝZVA

Poverenictva SNR pre poľnohospodárstvo a výživu k súčasnej situácii v zásobovaní obyvateľstva potravinami

Všetkým pracovníkom jednotných roľníckych družstiev, štátnych majetkov, súkromne hospodáriacim roľníkom, všetkým pracovníkom potravinárskeho priemyslu a nákupných organizácií na Slovensku.

Poverenictvo Slovenskej národnej rady pre poľnohospodárstvo a výživu sa so všetkou vážnosťou obracia na Vás všetkých pracovníkov v poľnohospodárstve, v nákupných organizáciách a v potravinárskom priemysle s naliehavou výzvou, aby ste v tomto pohnutom období zabezpečili plynulosť v poľnohospodárskej výrobe i v nákupe a vo výrobe v potravinárskom priemysle.

Rozsah výroby poľnohospodárskych výrobkov a potravín treba organizovať tak, aby sa zabezpečili všetky požiadavky obyvateľstva a nedošlo k narušeniu plynulosti zásobovania potravinami v množstve, kvalite a vo včasnosti dodávok.

Poverenictvo Slovenskej národnej rady pre poľnohospodárstvo a výživu vyslovuje hlboké presvedčenie, že ako vždy v minulosti, tak aj teraz si plne uvedomíte svoju vlasteneckú a občiansku povinnosť zabezpečiť každodenné potreby obyvateľstva potravinami. Túto Vašu snahu a úsilie s vďakou ocení všetko naše obyvateľstvo, všetok náš pracujúci ľud.

Obraciame sa súčasne s požiadavkou na národné výbory všetkých stupňov, aby v spolupráci s poľnohospodárskymi nákupnými a potravinárskymi podnikmi urobili všetky opatrenia na plynulý zvoz poľnohospodárskych výrobkov a rozvoz potravín do obchodnej siete.

Súčasne sa Poverenictvo SNR pre poľnohospodárstvo a výživu obracia s prosbou na všetko obyvateľstvo Slovenska, aby nepodliehalo panike (nervozite) pri nákupoch potravín.

Poverenictvo SNR pre poľnohospodárstvo a výživu s plnou zodpovednosťou pred naším obyvateľstvom vyhlasuje, že zásoby základných potravinárskych surovín a výrobkov, vďaka naším pracujúcim v poľnohospodárstve a v potravinárskom priemysle, sú na takej úrovni, že je možné pokryť plne všetky požiadavky obyvateľstva potravinami.

Tým, že obyvateľstvo bude pri nákupe potravín postupovať s rozvahou, pomôže pracovníkom poľnohospodárstva a potravinárskeho priemyslu zabezpečiť plynulé zásobovanie.

Za porozumenie a rozvážny prístup ďakujeme.

V Bratislave, 21. 8. 1968

Poverenictvo Slovenskej národnej rady pre poľnohospodárstvo a výživu, Bratislava, Suvorovova 16

Výzva Stredoslovenského KV KSS

BANSKÁ BYSTRICA — Predsedníctvo Stredoslovenského Krajského výboru KSS v Banskej Bystrici prijalo 21. augusta v skorých ranných hodinách výzvu ku všetkým komunistom a ostatným pracujúcim kraja. Hovorí sa v nej: Vážené súdružky, súdruhovia, vážení spoluobčania! Obraciame sa na Vás s výzvou o zachovanie pokoja.

Nastúpte disciplinovane na svoje pracoviská a zabezpečujte dôsledné plnenie svojich denných úloh.

Nepodliehajte panike. Ukážte i v tejto vážnej a zložitej situácii svoju politickú vyspelosť a uvedomelosť.

Spoliehajte sa tak ako aj my i naďalej na ÚV KSČS na čele so s. Dubčekom, na prezidenta Ludvíka Svobodu, vládu našej Československej republiky a všetky zákonne zvolené orgány, ktoré plne podporujeme.

Predsedníctvo Stredoslovenského KV KSS.

Podpora Dubčekovmu vedeniu

PRAHA (ČSTK) — Pracovníci Vojenského historického ústavu vydali toto vyhlásenie:

My, vojenskí historici, márne hľadáme v dejinách obdobu toho, čo sa stalo v noci z 20. na 21. augusta v našej krajine. Vyjadrujeme svoj rozhodný odpor proti bezprikladnému porušeniu zvrchovanosti našej republiky.

Rovnako rozhodne vyjadrujeme svoju bezvýhradnú podporu legálnym predstaviteľom našej krajiny.

Hlasy pracujúcich Slovnaftu

BRATISLAVA (ČSTK) — My, pracujúci nár. podniku Slovnaft, vyjadrujeme bezvýhradnú podporu ÚV KSČS na čele so súdruhom Dubčekom, ústavne zvolenej vláde Československej socialistickej republiky na čele s inžinierom O. Černíkom, prezidentovi republiky armádnemu generálovi Ludvíkovi Svobodovi a Národnému zhromaždeniu na čele so súdruhom Josefom Smrkovským.

V tejto mimoriadne vážnej situácii vyhlasujeme, že zachovávame pokoj a zabezpečíme plynulý chod výroby. Týmto svojím postojom chceme vytvoriť podmienky pre rokovanie o odchode vojsk okupačných armád, ktorý čo najrozhodnejšie žiadame. Vyhlasujeme, že myšlienkam socializmu sme verní a socializmus sme schopní dobudovať vlastnými silami. Jednoznačne sa stavíame za obsah vyhlásenia ÚV KSČS a podporujeme okamžité zvolanie mimoriadneho 14. zjazdu.

ÚV ČSZTV stojí za Dubčekom

Predsedníctvo ÚV ČSZTV na svojom mimoriadnom zasadnutí vyjadrilo protest proti obsadeniu Československej socialistickej republiky vojskami Varšavského paktu. Plne sa stavia za Dubčekovo vedenie strany, za vládu Černíka a prezidenta Ludvíka Svobodu.

Rovnaké stanovisko zaujímajú aj športovci TJ Internacionál Slovnaft. Žiadajú, aby im okamžite bolo umožnené riadne športovať, hrať pravidelné športové podujatia, vo všetkých druhoch športu na území nášho zvrchovaného štátu.

Dnes sa malo v Trnave uskutočniť finálové stretnutie SEP medzi Spartakom Trnava a Crvenou zvezdou Belehrad. Naši juhoslovanskí priatelia boli prekvapení tým, čo sa za noc udialo. Sú prekvapení, ako sa mohlo niečo podobné stať na území samostatnej republiky. Za daných podmienok prirodzene nemôže byť o stretnutí ani reči a juhoslovanskí priatelia plne sympatizujú s postojom celého čs. ľudu.

Deň z obsadenej Prahy

PRAHA (jek) - Okolo pol druhej ráno v stredu začali vo veľkom množstve prilietať na Ruzynské letisko pri Prahe a na ďalšie vojenské letiská ťažké vojenské lietadlá Sovietskej armády. Ešte predtým pristáli v Ruzyni dve zvláštne sovietske lietadlá bez uvedenia dôvodov. Podľa správ, ktoré sme získali a podľa vlastného odhadu pristálo v noci asi tisíc sovietskych lietadiel v pravidelných intervaloch. Z nich vyložili tanky, delá a vojsko.

V ranných hodinách boli obkľúčené všetky ministerstvá a centrálne úrady, obsadený bol Pražský hrad a Ústredný výbor KSČS. S čelnými predstaviteľmi strany a vlády niet žiadneho spojenia. Sú internovaní v tankovom obkľúčení na Predsedníctve vlády, a na ÚV KSČS, a v budove Národného zhromaždenia.

Všetky pražské závody a podniky vyjadrujú solidaritu s vedením KSČS, vlády a s prezidentom republiky L. Svobodom.

Z rôznych miest Prahy sa ozýva streľba, videl som zmáčanú krvou československú zástavu, ktorú viezli hlavným mestom republiky. Vojská, ktoré obsadili Prahu použili okrem svojich vozidiel aj naše rekvirované vojenské autá, autobusy ČSAD a iné dopravné prostriedky.

Dozvedeli sme sa, že bol odvedený riaditeľ Hlavnej správy spojov (bývalý minister školstva a informácií) Hoffman. Bola obsadená aj redakcia Rudého práva, väčšine pražských denníkov sa podarilo ešte v dopoludňajších hodinách vydať zvláštne vydanie svojich novín s vyhlásením Predsedníctva ÚV KSČS ku všetkým občanom. Televízia vysiela, zrejme z leteckého bunkru, ktorý doteraz neobjavili okupačné armády. Vo chvíli, keď píšem tieto riadky, zahájili ostrú streľbu gulometami. Na Václavskom námestí, oproti našej redakcii stoja dva sovietske tanky. Ľudia sa rozutekali, paľba pokračuje. Na Vinohradoch horí, dym sa valí k oblohe. Neviem, čo bude ďalej. Moment. Zase sa bojuje pri rozhlase na Vinohradskej ulici. Teraz prestala streľba. Nie, už znova páli. Tanky idú dolu Václavským námestím a strieľajú, ľudia utekajú.

Pochod Bratislavou

BRATISLAVA (ČSTK) — Stovky ľudí sa zhromaždilo krátko po deviatej hodine pred budovou Ústredného výboru KSS v Bratislave na Hlbokej ceste. Ulicami mesta skandoval sprievod: „Dubček, Svoboda, to je naša sloboda". A heslá odsudzujúce obsadenie našej republiky vojskami Varšavskej zmluvy.

Na balkón budovy ÚV KSS vystúpil predseda Slovenskej národnej rady Ondrej Klokoč. Povedal, že naši predstavitelia v týchto chvíľach rokujú v Prahe, avšak dodal, že akékoľvek spojenie s Prahou je prerušené.

Pokojný priebeh zhromaždenia narušili poplašné výstrely sovietskeho pancierového auta, ktoré prechádzalo pred budovou ÚV KSS. Potom sa zhromaždení odobrali manifestovať za slobodu republiky do ulíc hlavného mesta Slovenska.

Delegácia NZ u s. Červonenku

PRAHA (ČSTK) — Predsedníctvo Národného zhromaždenia vyslalo dnes o 10.00 hod. k veľvyslancovi Sovietskeho zväzu v ČSSR Stepanovi Vasiljevičovi Červonenkovi delegáciu Predsedníctva Národného zhromaždenia, ktorú vedie člen Predsedníctva NZ Zdeněk Fierlinger. Členmi delegácie sú ďalej podpredsedovia NZ Josef Zedník a Andrej Žiak, člen Predsedníctva NZ Alois Poledňák a poslanec Václav Špálovský. Poslaním delegácie je nadviazať kontakty a zjednať možnosť voľného pohybu na rokovanie s vládou a s prezidentom republiky.

Roľníci, potravinári a obchod si konajú povinnosť

BRATISLAVA (čstk) — Na to augustové ráno Bratislavčania tak ľahko nezabudnú. Náhodní noční chodci boli krátko po polnoci prvými svedkami príchodu sovietskych tankov a pancierových vozidiel. Námestie SNP, Košická ulica, Dunajská, Štefánikova, priestor pred hlavnou stanicou boli obsadené medzi prvými. Hukot tankov a pancierových vozidiel trval až do skorých ranných hodín až do chvíle, kým neobsadili všetky štvrte.

Ľudia vstávali skoršie ako obyčajne. Takmer každý s tranzistorovým rádiom počúval pokyny Čs. rozhlasu. Pred benzínovými čerpadlami stáli kolóny osobných i nákladných vozidiel. Na nárožiach sa utvárali hlúčky občanov, vyslovujúcich jednohlasne vernosť vláde a Ústrednému výboru Komunistickej strany. Vyzývali sa navzájom o zachovanie pokoja, ktorý je momentálne jedinou odpoveďou na dnešné vážne chvíle.

Po deviatej hodine dostali novinové stánky prvé mimoriadne vydanie Smeny. Pred potravinovými predajňami stoja dlhé fronty kupujúcich. Zásob s potravinovými článkami je dosť. Zásobovanie nie je ohrozené. Potravín je dostatok. Záleží len od dobrej roboty dodávateľov, teda mliekárenských závodov, Mäsopriemyslu a pekární, aby zabezpečili plynulý prísun potravín.

Pracujúci Západoslovenských pekární oznamujú všetkým obyvateľom Bratislavy, že v záujme nerušeného zásobovania nastúpili všetci do práce. Pečie sa chlieb i pečivo napino a postarajú sa aj o jeho prísun do predajní.

Podobná situácia je aj v Mäsopriemysle. Zásobovanie mesta konzervami a masťou je stopercentné. Výsekové mäso budú dodávať do predajní tak, ako ho budú stačiť spracúvať. Je dostatok aj mäsa mrazeného.

Na straně třetí

je v záhlaví nápis "SLOBODA, SOCIALIZMUS, SUVERENITA, SOLIDARITA"
Dále pak tyto články:

Z ústavu dejín KSS

BRATISLAVA (čstk) — Komunisti Ústavu dejín KSS a Múzea V. I. Lenina v Bratislave sa 21. augusta 1968 zišli na mimoriadnej schôdzi a v týchto ťažkých chvíľach našich dejín pevne a jednoznačne sa postavili na podporu Predsedníctva ÚV KSČS na čele so s. Dubčekom, prezidenta s. Svobodu, vlády, Národného zhromaždenia a všetkých legálnych straníckych a štátnych orgánov našej socialistickej vlasti. Zároveň žiadame urýchlený odchod všetkých okupačných vojsk, ktoré na rozkaz svojich straníckych vedení a vlád porušili suverenitu a zvrchovanosť malej spriatelenej krajiny — socialistického Československa. Pripomíname, že vlády a najvyššie orgány komunistických a robotníckych strán týchto krajín si musia uvedomiť, že svojím zásahom poškodili vec komunizmu a demokracie vo svete, vyvolávajú aj veľmi vážne vnútropolitické konflikty v Československu. História takéto kroky nemôže nikdy kvalifikovať ako pozitívne. Naopak, musí ich rozhodne odsúdiť.

ČESI AKO JEDEN MUŽ PROTI OKUPANTOM

PRAHA (es) — Všetkými možnými cestami, telefónom, ďalekopisom, telegramom a kým to bolo možné aj autami, posielajú včera od skorého rána pracujúci zo všetkých českých krajov do Prahy ostré rezolúcie proti okupácii našej republiky. Všetky tieto rezolúcie obsahujú súčasne plnú podporu stranickému vedeniu na čele s A. Dubčekom, Černikovej vláde, Národnému zhromaždeniu a najmä prezidentovi republiky L. Svobodovi.

Ani v rezolúciách, ani na uliciach Prahy a ostatných českých miest sa neobjavil jediný hlas, ktorý by chcel obhajovať toto brutálne porušenie našej suverenity. Kým ešte v minulých dňoch sa našli i takí, ktorí v diskusiách sa snažili postoj našich spojencov akotak vysvetľovať, dnes by sa to nikto ani neopovážil. Taká jednomyseľnosť panuje v celých Čechách a na celej Morave.

Z veľkého množstva rezolúcií uvedieme aspoň tie, čo prišli z najznámejších a najväčších podnikov, ktoré neboli v prvých hodinách okupácie obsadené. Hlásili sa Děčínske strojárne, Elektropraga v Hlinsku, Chemické závody v Ústí n. L., Podnik na výrobu skrutiek v Libčiciach, Brandýske strojárne a ďalšie. Veľa rezolúcií prišlo od vojenských jednotiek, napr. z veliteľstva západného vojenského okruhu, zo známej posádky v Mladej atď. V ranných hodinách sa zišli krajské a okresné výbory strany a ich stanovisko je tiež celkom jednoznačné. Ako prvý krajský výbor sa s plnou podporou Dubčekovho predsedníctva prihlásil KV v Severočeskom kraji. Samozrejme, aj Mestský výbor v Prahe zaujal jasné stanovisko proti intervencii a vyzval všetkých občanov Prahy, aby zachovali kľud a nedávali zámienku k zásahom vojska. Do Prahy sa však nedostali všetky ohlasy, pretože normálne telefonické spojenie s hl. mestom republiky bolo veľmi sťažené.

V mene všetkých družstevníkov a roľníkov

Predstavenstvo Ústredného výboru Slovenského zväzu družstevných a jednotlivo hospodáriacich roľníkov stojí pevne a neochvejne za prezidentom republiky Ľudvíkom Svobodom, za Predsedníctvom ÚV KSČS a jej prvým tajomníkom s. Alexandrom Dubčekom, za vládou Československej socialistickej republiky pod vedením Ing. O. Černíka a Národným zhromaždením.

Predsedníctvo ÚV Zväzu žiada všetkých družstevníkov a jednotlivo hospodáriacich roľníkov, aby v tomto pohnutom období zachovali pokoj a rozvahu, ktorá bola vždy vlastná roľníkom.

Nepripusťte, aby akýmikoľvek akciami bola ohrozená výživa národa, čo je našou prvoradou vlasteneckou povinnosťou. Situácia, ktorá sa vytvorila, nemôže mať dlhé trvanie. Vyslovujeme presvedčenie, že normálny život v našej vlasti bude čoskoro pokračovať.

Prosíme vás preto, aby sa nesprávnymi manipuláciami so zásobami základných potrieb pre výživu obyvateľstva nevytvárali podmienky, ktoré by návrat do tohto normálneho života mohli ohroziť.

Vykonávajte pokojne svoju prácu v JRD, v obciach a na všetkých svojich pracoviskách, pretože od nás, pracujúcich v poľnohospodárstve závisí ďalší mierový vývoj a cez výrobu a zásobovanie ľudu potravinami budeme dávať základné podmienky pre ďalší nerušený rozvoj všetkých odvetví národného hospodárstva.

Bezprostredne pred nami stojí vytvorenie a zabezpečenie podmienok pre budúcoročnú úrodu a výživu nášho obyvateľstva. Veríme, že súčasné udalosti nenarušia vašu snahu vykonávať túto prácu, že bude cťou každého poľnohospodára tieto úlohy pokojne plniť.

Predstavenstvo ÚV Zväzu opätovne prosí všetkých pracovníkov v poľnohospodárstve, aby zachovali pokoj a rozvahu a boli príkladom všetkému obyvateľstvu na dedinách i v mestách na Slovensku.

V Bratislave dňa 21. augusta 1968

Predstavenstvo ÚV
Slovenského Zväzu družstevných a
jednotlivo hospodáriacich roľníkov

„Toto, čo sa stalo, sa nemalo stať!“

Keď v Bratislave včera na obed zaznel nepríjemný, drásajúci rev sirén, tak veľmi pripomínajúci strašné roky vojny, pripojil sa k nim prenikavé klaksóny áut a ľudia zastali na uliciach, bezradní a zmätení, pobúrení a nechápajúci, prečo teraz, práve v dňoch najväčších nádejí a optimizmu, zasahujú spojenecké vojská. Proti komu a čomu?

V týchto chvíľach sa povykláňali z mnohých okien študentského domova na Suvorovovej ulici jeho prekvapení obyvatelia, hľadajú vysvetlenie, čo sa deje, dívajú sa oproti do okien, ale tie sú prázdne, ľudia obstali rádiá a televízory, alebo vyšli von, do ulíc, lebo nemajú chvíľky pokoja...

V tom študentskom domove práve bývajú účastníci letného seminára slovenského jazyka a kultúry SAS, ktorý sa uskutočňuje už po štvrtý rok, tentoraz od 15. augusta do 12. septembra. Pravdepodobne sa tento seminár nedokončí...

Jeho 102 účastníkov sem, do Bratislavy, prišlo z osemnástich krajín — zo Švajčiarska, USA, Nórska, Dánska, Belgicka, Talianska, Francúzska, Maďarska, Poľska, zo Sovietskeho zväzu, z Rakúska, z Veľkej Británie, z Rumunska, Bulharska...

Seminár sa rozbehol podľa plánu i očakávaní a všetci tí, čo ho mali absolvovať, prišli s predsavzatím maximálne ho využiť. Teraz uvažujú o odchode, lenže to nie je také jednoduché, ešte včera nebolo isté, či sa dostanú za hranice.

V kancelárii vedenia seminára tajomník Studia academica slovaca dr. Ivan Slimák, CSc., podáva účastníkom seminára nespočetné informácie o odchode, o sieti obchodov a zásobovania, ktoré však sú viac dobrou radou, než užitočnou pomocou v tvrdí, pretože v tejto zamotanej situácii v meste sa nik nevyzná...

V internáte je v podstate neprehľadná situácia, každý by bol najradšej doma. Chceli by posielať aspoň telegramy, ale pošta nefunguje. Nemajú potuchy, dokiaľ sa v tejto rozbúrenej Bratislave zdržia.

Najsmutnejší sú sovietski účastníci, sedia v izbách a nechápu, nič nechápu, s nikým sa nemôžu zhovárať, je im z celej tejto strašnej záležitosti naničhodno. Jeden z nich to vyjadril takto: „Toto, čo sa stalo, sa nemalo stať, to je možné iba vo veľkej vojne.“

Naozaj. Ulicami sa presúvajú ťažké autá a tanky, ozýva sa streľba a to všetko sa deje pod Slavínom, majestátnym pamätníkom chrabrosti, hrdinstva, cti a lásky...

KOMUNISTICKÝM A ROBOTNÍCKYM STRANÁM CELÉHO SVETA

VYHLÁSENIE MV KSČS V PRAHE

PRAHA (tk) — Predsedníctvo Mestského výboru KSČS v Prahe vydalo toto vyhlásenie komunistickým a robotníckym stranám celého sveta.

Československá socialistická republika bola včera proti vôli vlády, Národného zhromaždenia a vedenia KSČS a všetkého ľudu okupovaná vojskami piatich štátov Varšavskej zmluvy. Tak sa po prvý raz v dejinách medzinárodného komunistického hnutia odohral akt agresie proti štátu, vedenému komunistickou stranou, uskutočnený spojeneckými armádami. Vzhľadom na to, že budova ÚV strany, kde zasadá Predsedníctvo Ústredného výboru je obsadená okupačnými vojskami, sa obracia Mestský výbor strany v Prahe na všetky komunistické a robotnícke strany. Súdruhovia! Protestujeme proti tomuto bezprikladnému porušeniu socialistického internacionalizmu. Žiadajte ústredné výbory komunistických strán Sovietskeho zväzu, Poľska, Bulharska, Maďarska a NDR, aby napriek dočasnej prítomnosti okupačných jednotiek nebola paralyzovaná činnosť Černíkovej vlády a ústredného výboru na čele s Alexandrom Dubčekom. Žiadajte okamžité stiahnutie okupačných vojsk. Nech žije proletársky internacionalizmus.

Energický protest

PRAHA (čstk) — Ministerstvo zahraničných vecí so súhlasom prezidenta ČSSR a v mene vlády republiky udelilo včera pokyn veľvyslancom ČSSR v ZSSR, PLR, NDR, MLR a BLR, aby ihneď odovzdali vládam týchto krajín energický protest s požiadavkou, aby okamžite bola ukončená protiprávna okupácia Československa a stiahnuté všetky vojská z čs. územia.

Okrem iného bola vyslovená z čs. strany v tejto dejinnej chvíli nádej, že vlády a ľud ZSSR, PLR, NDR, MLR a BLR pochopia vážnosť situácie, utvorenej týmto aktom, čo nie je možné nijako vysvetliť, tým menej odôvodniť, a umožnia bezodkladne čs. ľudu a jeho zákonným predstaviteľom, aby mohli pokračovať ihneď vo svojej normálnej činnosti.

HOLÝMI RUKAMI PROTI TANKOM

BRATISLAVA — Sero noci rozľali zvuky zo všetkých najstrašnejšie; tanky, obojživelníky a všetka tá smutnostrašná maškaráda, ktorú naši občania majú ešte i dnes v živej pamäti spred dvadsiatich štyroch rokov. To bola včerajšia noc. Nič zlé netušiaci občania Bratislavy si v predvečer lihali s dobrým pocitom, že o necelý týždeň vyriešl mimoriadny zjazd komunistickej strany všetky závažné otázky nášho obrodného a demokratizačného procesu. Zobudili sa v meste okupovanom vojskami spriatelených krajín, ktoré nik nevolal a nik nečakal.

Najdôležitejšia tepna mesta — ulica gen. M. R Štefánika — námestie Slovenského národného povstania a Štúrova ulica boli už v ranných hodinách preplnené sovietskymi tankami a ďalšou bojovou technikou. Výpadové cesty pri letisku a na dunajskom moste obsadili početné jednotky. Od skorých ranných hodín opakoval Československý rozhlas vyhlásenie Ústredného výboru KSČS, v ktorom sa hovorí, že nik z predstaviteľov komunistickej strany, vlády, NZ, ba ani sám prezident republiky, generál Ludvík Svoboda, nevedeli o okupácii nášho územia. Strana i vláda nabádali k rozvahe, k zachovaniu pokoja, aby sa predišlo kvipreliavaniu.

A čo ešte predvčerom nik neuveril, stalo sa drsnavou skutočnosťou. Holými rukami idú k tankom strapatí, bradatí chalani, dievčatá v minisukniach, starci, deti, mladí, proste všetko, čo vládze chodiť, čo má srdce na pravom mieste. Všetko volá, skanduje vojakom: „Prečo vy chcete vojevať." Ľudia skandujú: „Nech žije Dubček, Nech žije Svoboda, Nech žije Praha!"

Po moste z Petržalky do Bratislavy prichádza tanková jednotka. Študenti i dospelí, ľudia najrôznejších povolaní s československými zástavami v rukách sa im stavajú do cesty. Za chvíľu je tu tisíce ľudí, cez ktoré tanky nemôžu a davy hustnú a hustnú. Tankisti sú tiež ľudia. Ťažko im je strieľať do bezbranných obyvateľov Bratislavy. Strieľajú iba do vzduchu. Ľudia neustupujú, neľakajú sa ani sálv zo samopalov. A potom, jeden z tankistov sa rozhodol. Zdvihol hlaveň, roztrhol trolejové vedenie a vrhol sa medzi ľudí. Zástup sa rozostúpil a za prvým tankom sa valí druhý, tretí, desiaty. Ľudia bezmocne pozerajú, v srdciach hnev, bezmocnosť ich zžiera. Potom prichádza ďalšia jednotka. Gáziky a nákladné autá. Masy ľudí sa zhŕkli na most, zastavili autá, ľudia hovoria s vojakmi. Vysvetľujú im, že boli podvedení, že idú okupovať Československo.

Vojaci váhajú. Hovoria: „Ale veď my o tom nič nevieme." A zrazu sa vedúce auto obracia a za ním druhé a tretie a už celá kolona smeruje späť do Petržalky. Vtom sa za chrbtami tisícov občanov Bratislavy ozve rachot tanku, ktorý ktosi poslal, aby prekliesnil cestu jednotke, ktorá sa dala na ústup pred bezbrannými občanmi.

Tank urobil medzi zástupy nevľkú cestu. No veliteľ jednotky sa pravdepodobne rozhodol nepokračovať v ceste, nepokračovať v streľbe proti bezbranným občanom a vo svojom návrate späť cez bratislavský most pokračuje aj napriek príkazu, ktorý dostáva z tanku.

Občania sa prizerajú tomuto divadlu, kde sa zahráva s tisícami životov, divadlu, kde sa hazarduje v mene moci, v mene obrnených transportérov, samopalov, guľometov, v mene svojvoľnosti, vojenskej moci, s ideou, ktorej milióny ľudí na svete zasvätili život, s ideou socializmu, s ideou komunizmu. Marxove, Leninove, Dubčekove ideály tu boli pošliapané. Tu, na bratislavskom moste, ale aj na celom ostatnom území našej republiky, hladnej po demokracii a slobode, boli pošliapané dohody komunistických a robotníckych strán z Čiernej pri Čope, z Bratislavy, tu bola pošliapaná viera, že Československo — krajina v srdci Európy — si bude môcť podľa vlastných podmienok, podľa predstáv svojho ľudu, svojej komunistickej strany a svojej vlády budovať socializmus, dať mu pravú ľudskú a humanistickú tvár.

V celom meste, na celom Slovensku, v celej ČSSR, ale i na celom svete panuje napätié očakávanie z ďalšieho vývoja.

Situácia v hlavnom meste sa z hodiny na hodinu zhoršuje. Každú chvíľu sa ozývajú salvy zo samopalov, guľometov. Hlavne tankov sa hrozivo obracajú proti bezbranným obyvateľom. Zatiaľ sa strieľa iba do vzduchu. Dokedy však?

red.

Prevolanie

Národného zhromaždenia

PRAHA (čstk) — Na mimoriadnej schôdzi v Prahe schválili jednomyseľným hlasovaním včera popoludní poslanci NZ toto prevolanie:

Poslanci NZ, ktorí sa zišli na výzvu Predsedníctva NZ v stredu v popoludňajších hodinách, považujú za potrebné v tejto chvíli, keď zákonná vláda a ostatné ústavné orgány nemôžu oznámiť svoje stanovisko k súčasnej situácii a plniť svoje ústavné funkcie, vyhlásili:

1. Stotožňujeme sa s vyhlásením Predsedníctva ÚV KSČS a Predsedníctva NZ, ktoré označuje okupáciu Československa armádami piatich krajín Varšavskej zmluvy za porušenie medzinárodného práva, ustanovení Varšavskej zmluvy a zásad rovnoprávnych vzťahov medzi národmi.

2. Žiadame, aby ústavní činitelia, predovšetkým prezident republiky L. Svoboda, predseda vlády Ing. O. Černík, predseda NZ J. Smrkovský, prvý tajomník ÚV KSČS A. Dubček, predseda ÚV NF dr. F. Kriegel, predseda Českej národnej rady dr. Č. Císař a ďalší boli prepustení z internácie a tak mohli vykonávať ústavné funkcie, ktoré im svojprávne ľud tejto krajiny zveril. Ani delegácia NZ, ktorú sme vyslali na sovietske veľvyslanectvo v stredu v predpoludňajších hodinách, sa dosiaľ nevrátila.

3. Protestujeme proti tomu, že NZ, vláde, zložkám NF a ich predstaviteľom bránia vo vykonávaní ich zákonných práv a trváme na slobode ich pobytu a zhromažďovania.

4. Žiadame kategoricky okamžitý odchod vojsk piatich štátov Varšavskej zmluvy a plné rešpektovanie štátnej suverenity Československej socialistickej republiky. Obraciame sa na parlamenty všetkých krajín a na svetovú verejnú mienku, aby podporovali naše zákonné požiadavky.

5. Poverujeme delegáciu NZ v zložení M. Miková, J. Macek, J. Valo, P. Rapoš, J. Pospíšil a V. Kučera, aby vstúpila do styku s predsedom NZ J. Smrkovským, s prezidentom republiky L. Svobodom a s predsedom vlády Ing. Černíkom s tým, aby ich informovala o tomto uznesení a dohodla s nimi ďalší postup. O výsledkoch rokovaní podá delegácia NZ bezprostredne správu československému ľudu.

6. Vyzývame všetok ľud, aby sa neuchyľoval k násilným akciám proti okupačným vojskám, aby sa nedal vyprovokovať rôznymi silami, ktoré si chcú obstarať dôkazy pre oprávnenosť intervencie a využiť situáciu pre samozvané akcie.

Pracujúci ľudia! Zostaňte na svojich pracoviskách a chráňte svoje závody. Použite pre ďalší rozvoj socializmu v Československu všetky demokratické prostriedky.

Ak bude treba, budete určite schopní brániť sa i generálnym štrajkom. Dobrý život tejto krajiny môže zaručiť len ľud, ktorý v nej žije a pracuje.

Žijeme ťažké hodiny.

Veríme, že z nich vyjdeme so vztýčenou hlavou a rovnou chrbticou.

Na tejto schôdzi informoval podpredseda NZ J. Valo poslancov aj o obsahu svojho rozhovoru s prezidentom republiky, v ktorom súdruh Ludvík Svoboda vyslovil súhlas so zvolaním pléna NF.

ZO ZASADNUTIA PLÉNA SLOVENSKEJ NÁRODNEJ RADY

Vyhlásenie

všetkému ľudu Slovenska

BRATISLAVA (od našich spravodajcov) — Slovenská národná rada zišla sa včera na svoje plenárne zasadnutie až o 15 hodine, keď predtým v budove SNR rokovalo Predsedníctvo SNR. Zasadnutie pléna otvoril predseda SNR Ondrej Klokoč, ktorý v úvode povedal: S meškaním otváram schôdzu SNR, na ktorú sme sa mali zísť ráno o 9 hodine. Pre udalosti, ktoré vznikli, nebolo možné zatiaľ plenárku konať. Keď som ráno hovoril s niektorými poslancami, dúfal som, že sa zídeme o 14 hodine. Verili sme, že sa nám podarí získať spojenie s Prahou, aby sme sa poradili ako postupovať, prípadne sa oboznámili o príčinách, ktoré viedli k tomu stavu, v ktorom sa naša republika nachádza. Pretože všetky spojenia s Prahou sú prerušené, nepodarilo sa nám ani u sovietskeho veliteľstva dosiahnuť spojenie. Odôvodňovali to presunom vojsk. Nemôžem vám žiaľ nič nového povedať, čo by vnieslo určité uspokojenie a aby sme si mohli urobiť obraz o príčinách, ktoré predchádzali k tomu všetkému, čo sa stalo v noci z utorka na stredu. Nechcem tu hovoriť o svojich pocitoch. Chcem vás len upozorniť na jedno, čo je myslím našou povinnosťou: vychádzať z faktov ako sú, z tvrdej reality, že sme krajinou okupovanou, a že naše orgány vládne a štátne nemajú zatiaľ možnosť plniť svoje funkcie.

Čo môžeme a čo sme povinní urobiť je to, aby sme každý na svojom pracovisku, vo svojom obvode, všade, kde sa len budeme pohybovať pôsobili na všetkých občanov v takom zmysle, aby zachovali rozvahu, aby práca išla plynule, aby bol pokoj v našej krajine, aby sme sa nenechali vyprovokovať nezodpovednými živlami k nerozmyslených akciám, ktoré by mohli situáciu komplikovať. Verím, že náš prezident republiky určite niečo koná. Počuli sme jeho krátke vyhlásenie ráno v rozhlase. Musíme čakať, než dostaneme spojenie s vládnymi orgánmi v Prahe.

Súdruh Klokoč vyslovil presvedčenie, že to všetko nebude dlho trvať, že o niekoľko dní, najviac týždňov sa náš život v republike dostane do normálnych koľají. My k tomu budeme môcť prispieť, keď budeme zachovávať pokoj a poriadok v našej krajine. Našou povinnosťou je zaujať stanovisko k tomu, čo sa stalo. Preto predkladám návrh vyhlásenia SNR. Vyhlásenie potom prečítal poslanec SNR Ján Marejka. Po pripomienkach poslancov Mihálika, Kapisovského a Kompíša k jeho štylizácii plénum SNR jednomyseľne schválilo. Vo vyhlásení sa hovorí: „SNR, ktorá bola zvolaná na 21. augusta 1968 k prerokovaniu mimoriadne dôležitých problémov, dotýkajúcich sa životných otázok Slovenska a republiky nemohla tento program prerokovať v dôsledku obsadenia Bratislavy, hlavného mesta Slovenska vojskami Varšavskej zmluvy. Miesto toho posúdila vzniklú politickú situáciu a prijala toto vyhlásenie:

Slovenská národná rada je veľmi znepokojená prítomnosťou spojeneckých vojsk na území Slovenska. Podporuje vyhlásenie Predsedníctva ÚV KSČS a ÚV KSS a pevne stojí za úsilím legálnych predstaviteľov ÚV KSČS a štátu. Obraciame sa na parlamenty štátov, ktorých vojská sa nachádzajú na našom území, aby prerokovali vzniklú situáciu s cieľom odvolania vojsk z nášho územia. Očakávame, že bratské strany a štáty nás pochopia a vyvinú maximálne úsilie, aby vzniklé problémy riešili mierovým, pokojným rokovaním.

SNR vyzýva všetok ľud Slovenska, aby pokojom a rozvahou prispel k vyriešeniu vzniklej situácie."

Ceaušescu: „Nehanebný okamih v histórii robotníckeho hnutia ◘ Socialistická tlač mlčí, na podnet koho došlo k intervencii » Na Západe zasadajú vlády ◘ Francúzski komunisti nesúhlasia so zásahom

Tak to vidí ohúrený svet

MOSKVA:
Svedectvo „starostlivosti"

MOSKVA — „Ako svedectvo veľkej starostlivosti o obranu a upevnenie výdobytkov socializmu prijme sovietska verejnosť vyhlásenie TASS-u o tom, že ZSSR a ďalšie spojenecké štáty sa rozhodli splniť prosbu stranických a štátnych činiteľov ČSSR, aby poskytli bratskému československému ľudu neodkladnú pomoc vrátane pomoci ozbrojených síl" — napísala v deň okupácie ČSSR moskovská „PRAVDA". Noviny uverejnili stať Jurija Žukova „O čo sa usilovali. Výpočty a chyby nepriateľov československého ľudu". Žukov poznamenáva, že tlač imperialistických krajín v posledných dňoch veľmi nedvojzmyselne naznačovala, že ich mocipáni kalkulovali s odstránením ľudovej moci v Československu, s likvidáciou vedúcej úlohy KSČS, s jeho odtrhnutím od socialistického spoločenstva a so zatiahnutím do kapitalistického systému. Imperialisti zjavne podcenili silu antisocialistických síl a uverili, že sa im podarí ozbrojenou alebo mierovou cestou chopiť sa moci.

BELEHRAD:
Pred rozhodným vyhlásením

BELEHRAD — Juhoslovanský rozhlas počas celého dňa prinášal podrobné správy z Československa a citoval výroky juhoslovanských občanov k obsadeniu nášho územia, ktoré vyvolalo neuveriteľné šokovanie. Prezident Tito zvolal predsedníctvo ÚV Zväzu Komunistov Juhoslávie na večerné hodiny na ostrov Brioni. Z Oslo bol odvolaný a mimoriadnym lietadlom odletel do vlasti juhoslovanský premiér Mike Špiljak.

situácie a pre to, aby čs. ľud mohol sám utvárať svoj osud. V závere požiadal Ceaušescu rumunských občanov, aby mali plnú dôveru vo vedenie strany a štátu a pokračovali v práci na svojich pracoviskách. Ubezpečil ich, že Rumunsko je hotové brániť v každej chvíli svoju socialistickú vlasť, vymoženosti socializmu, ktoré dosiahlo a že sa bude ďalej usilovať o jednotu komunistického a robotníckeho hnutia. Tisícové zhromaždenie rumunských pracujúcich skandovaním a prejavmi súhlasu dávalo najavo svoje sympatie Československu a vyjadrovalo plnú dôveru vo vedenie svojej strany a štátu.

LONDÝN:
Červený ďalekopis

LONDÝN — Sovietsky veľvyslanec v Anglicku Michail Smirnovskij v noci na stredu o 1,30 hod. informoval britskú vládu o situácii v ČSSR. Štátny minister lord Chalfont mal krátky rozhovor s veľvyslancom a ihneď odovzdal správu ministerskému predsedovi Wilsonovi. Predstaviteľ ministerstva oznámil, že vláda je stále v kontakte s britskou delegáciou v OSN, so spojencami v NATO a s USA. Britská vláda je tiež v stálom kontakte so svojim veľvyslanectvom v Prahe. V informovaných londýnskych kruhoch sa predpokladá, že premiér Wilson sa spojí s Moskvou tzv. červeným diaľnopisom. Celý deň mal H. Wilson porady s viacerými členmi svojej vlády a na zajtra zvolal zasadanie vlády, ktoré sa bude zaoberať situáciou v ČSSR.

Čs. chargé d'affaires v Londýne J. Patek povedal, že veľvyslanectvo je v styku s Prahou. Novinárom po návšteve u ministra zahraničných vecí Stewarta povedal: „Podľa nášho názoru bola naša krajina napadnutá".

osobnosti strany a štátu, ktoré žiadali o pomoc. O našich legálnych politikoch a štátnikoch sa vo výzve hovorí týmito slovami: „bezzásadoví politikovia", ktorí pripravovali „hanebný komplot pravicových a protisocialistických síl".

WASHINGTON:
Johnson sa radí

WASHINGTON — Sovietsky veľvyslanec v Spojených štátoch Anatolij Dobrynin osobne išiel v noci na stredu do Bieleho domu, aby informoval prezidenta Johnsona o vstupe sovietskych vojsk do Československa. Prezident Johnson potom zvolal Národnú obrannú radu na mimoriadne zasadanie, na ktorom sa o. i. zúčastnili minister obrany Clifford, štátny tajomník Dean Rusk, zástupcovia generálneho štábu a i.

NEW YORK:
U Thant príde

NEW YORK — Tlmočník generálneho tajomníka OSN U Thanta povedal v noci na stredu, že generálny tajomník OSN U Thant má i naďalej v úmysle odletieť vo štvrtok na plánovanú návštevu Československa. U Thant, ako je známe, má navštíviť Prahu a podľa pôvodného plánu mal ísť aj do Karlových Varov a v nedeľu do Bratislavy, odkiaľ mal odcestovať do Viedne.

mu informáciu o rozhodnutí vlády ZSSR a vlád spojeneckých krajín vyslať do ČSSR vojenské oddiely. Ihneď o tom informovali prezidenta de Gaulla, ktorý je vo svojom vidieckom sídle Colombey-les-deux-eglises. V skorých ranných hodinách ta odcestovali za prezidentom de Gaullom ministerský predseda Couve de Murville a minister zahraničných vecí Michel Debré.

ŠTOKHOLM:
Znepokojenie vo Švédsku

ŠTOKHOLM — Švédska vláda vyjadrila svoje „hlboké pochopenie pre zármutok a sklamanie čs. ľudu". Vo vyhlásení, ktoré vydali na záver hodinovej mimoriadnej schôdzky, vláda vyjadruje dôveru, že „sloboda a ľudské práva zvíťazia nad násilím". Švédsky ministerský predseda Erlander povedal, že prijal správu o inváziu do ČSSR a „hlbokým poľutovaním".

VATIKÁN:
Najhlbšie znepokojenie

VATIKÁN — Vo Vatikáne vládlo včera vzrušenie súvisiace s odletom pápeža Pavla VI. na prvú cestu hlavy rímsko-katolíckej cirkvi do Latinskej Ameriky. Znepokojenie a rozruch vyvolali aj správy, ktoré prišli z Československa. Už skoro ráno vyhlásil zástupca Vatikánu: „Udalosti v Československu sledujeme s najväčšou pozornosťou a s najhlbším znepokojením.

SOFIA:
V „duchu" Bratislavy

SOFIA — Bulharská tlačová kancelária rozšírila správu, že na žiadosť stranických a štátnych činiteľov ČSSR a v záujme obrany socialistických vymožeností, ako aj mieru v Európe vstúpili vojská piatich socialistických štátov — signatárov bratislavského vyhlásenia — na územie Československa. Túto informáciu priniesli na prvých stránkach všetky stredajšie bulharské denníky, ktoré majú uzávierky už vo večerných hodinách v utorok. Ranné lietadlá z Varny a Burgasu priviezli do Sófie asi 300 našich turistov, ktorí nemohli priletieť do ČSSR. V Sófii im poskytli potrebné zabezpečenie a ubytovanie a je im venovaná starostlivosť pracovníkmi nášho zastupiteľského úradu.

BUKUREŠŤ:
Manifestácia a vyhlásenie

BUKUREŠŤ — V stredu pred poludním sa zhromaždilo mnoho tisíc bukureštských občanov pred budovou ÚV Rumunskej komunistickej strany, kde zasadal ÚV, Štátna rada a vláda. Po 12 hod. nášho času vyšli na balkón predstavitelia vedenia strany a štátu na čele s N. Ceaušescom. P. Niculescu-Mizil prečítal znenie spoločného zasadania. V uznesení vyslovuje vedenie R[illegible] a vláda RSR rozhodnú podporu KSČS a vláde republiky a vyslovuje jej plnú dôveru a solidaritu. Uznesenie ostro odsudzuje porušenie ČSSR, územia a postupných krajín, ktoré ho uskutočňujú. Hovorí sa v ňom aj o opatreniach na obranu Rumunska.

Potom prehovoril N. Ceaušescu, ktorý oznámil, že dnes sa hovorí o kontrarevolúcii v ČSSR a zajtra sa môže povedať aj o Rumunsku, že sú tam kontrarevolucionári. Dôrazne vyhlásil, že rumunský ľud nedovolí nikomu, aby porušil jeho územnú zvrchovanosť. Jeho slová prijalo zhromaždenie nadšeným volaním súhlasu. Ceaušescu prejavil presvedčenie, že komunistické a robotnícke strany dokážu urobiť koniec „tomuto nehanebnému okamihu v histórii robotníckeho hnutia". Povedal, že dosiahnuť nápravu v tejto veci bude vyžadovať veľké úsilie. Rumunskí komunisti všetkou silou prispejú k tomu, aby sa utvorili podmienky pre riešenie tejto

VARŠAVA:
Naše orgány „nezákonné"?

VARŠAVA — Vláda Poľskej ľudovej republiky vydala vyhlásenie, v ktorom sa hovorí, že sa so svojimi spojencami rozhodla splniť prosbu poskytnutia potrebnej pomoci bratskému čs. ľudu. Toto rozhodnutie je vraj „v plnom súlade s právom národov na individuálnu a kolektívnu obranu podľa spojeneckých zmlúv uzavretých medzi bratskými socialistickými krajinami". A ďalej: poľské jednotky odvolajú „len čo sa zlikviduje hrozba socialistickým výdobytkom v Československu, ohrozenie bezpečnosti krajín socialistického spoločenstva a keď zákonné orgány či moci uznajú, že ďalší pobyt vojenských jednotiek tam nie je potrebný".

VIEDEŇ:
Pohotovosť v armáde

VIEDEŇ — Od polnoci z utorka na stredu sú hranice medzi Rakúskom, ČSSR a Maďarskom uzavreté. Oznámilo to rakúske ministerstvo vnútra. Rakúsky kancelár Klaus prehovoril v rakúskom rozhlase k vývinu v ČSSR a vyzval obyvateľstvo k zachovaniu rozvahy a pokoja. V rakúskej armáde vyhlásili stav najvyššej pohotovosti vzhľadom na situáciu, ktorá vznikla v ČSSR. Oficiálna správa, vydaná rakúskou agentúrou APA, uvádza, že Rakúsku ide o zachovanie neutrálneho štatútu a bezpečnosť hraníc. Predseda KS Rakúska Franz Muhri poskytol rakúskemu rozhlasu krátke interview k udalostiam v ČSSR, v ktorom vyjadril plnú podporu stanovisku Predsedníctva ÚV KSČS.

BERLÍN:
Mlčanie o pozývateľoch

BERLÍN — ÚV SED, Štátna rada a Rada ministrov vydala výzvu, v ktorej sa tvrdí, že „osobnosti strany a štátu verné socializmu v ČSSR, sa obrátili o pomoc na ochranu socialistického štátneho zriadenia a proti kontrarevolúcii". Vo výzve sa ale nehovorí kto boli

RÍM:
Longo sa vracia

RÍM — Generálny tajomník Talianskej komunistickej strany Luigi Longo, ktorý trávil svoju dovolenku v Sovietskom zväze neďaleko Moskvy, odletel v stredu späť do Ríma. Politické byro Talianskej komunistickej strany v stredu odsúdilo v Ríme intervenciu piatich štátov Varšavskej dohody do ČSSR za „neospravedlniteľnú" a vyjadrilo plnú podporu pražskej vláde.

BONN:
„Jednomyseľné" vyhlásenie

BONN — Ako „jasné porušenie zvrchovanosti ČSSR a zasahovanie do vnútorných vecí krajiny" odsúdila v stredu západonemecká vláda udalosti v Československu. Na čele so spolkovým kancelárom Kiesingerom urobila bonnská vláda — ako oficiálne oznámili — toto prvé vyhlásenie „jednomyseľne". „Nechceme zasahovať ani dramatizovať," povedal predseda parlamentu Gerstenmeier zástupcom tlače. Na mimoriadnej schôdzi vlády bol prítomný aj minister obrany Schröder, ktorému dôstojníci predložili správu o vojenskej situácii. Bundeswehr nie je v pohotovosti, bude sa správať podobne ako ostatné vojská NATO.

PARÍŽ:
Zvolali ÚV FKS

PARÍŽ — Francúzska komunistická strana zvolala na stredu mimoriadne plenárne zasadanie svojho Ústredného výboru, aby na ňom prerokovala situáciu v ČSSR. Po zasadaní Politbyra FKS vydali v Paríži komuniké, v ktorom sa o. i. hovorí:

— Francúzska komunistická strana nesúhlasí s vojenským zásahom piatich krajín Varšavskej zmluvy do čs. záležitostí. Tento ozbrojený zásah je veľmi vážna udalosť. FKS zdôrazňuje, že problémy medzi komunistickými stranami sa musia riešiť bratskou diskusiou pri bilaterálnych a multilaterálnych rokovaniach a pri rešpektovaní suverenity každej krajiny, slobodného rozhodnutia každej strany a v duchu proletárskeho internacionalizmu.

Francúzska komunistická strana dala najavo, že odmieta akýkoľvek zahraničný vojenský zásah do čs. záležitostí a do rozhodovania Politického byra a ÚV KSČS. FKS informovala o tomto svojom stanovisku tak KSSZ ako aj KSČS.

Veľvyslanec ZSSR Zorin navštívil v noci na stredu generálneho tajomníka kancelárie francúzskeho prezidenta R. Tricota a odovzdal

JEDNOU VETOU — BERLÍN: Polícia NDR obkľúčila v stredu čs. veľvyslanectvo v Berlíne a odohnala návštevníkov. Spravodajca agentúry Reuter, ktorý chcel veľvyslanectvo navštíviť, dostal od polície odpoveď: „Na žiadosť veľvyslanca nikto nesmie vstúpiť do budovy veľvyslanectva" — TEL AVIV: Politický tajomník izraelskej zjednotenej robotníckej strany Mapam vyhlásil, že Mapam pokladá okupáciu ČSSR za následok intervencie proti čs. ľudu, proti jeho strane a vláde, ktorá nemá obdoby — Predstaviteľ Miunisovej sekcie KS Izraela vyhlásil, že vpád do Československa je porušením zvrchovanosti a všetkých zásad, uplatňovaných vo vzťahoch medzi socialistickými štátmi a komunistickými stranami — PARÍŽ: Kancelária francúzskeho prezidenta de Gaulla vydala vyhlásenie, v ktorom sa o. i. označuje krok Sovietskeho zväzu nielen za útok proti právam a osudu priateľskej krajiny, ale aj za udalosť, ktorá smeruje proti uvoľneniu v Európe — DILLI: Aj keď v indickom hlavnom meste nikto nie je ochotný uveriť vyhláseniu agentúry TASS, že vojská sovietskej armády a ostatných armád Varšavskej zmluvy prišli do Československa na žiadosť čs. vodcov, pozorovatelia v Dilli oceňujú príkazy čs. vodcov armáde, aby nekládli odpor a ľudu, aby zachoval pokoj — Indická vláda sleduje situáciu, doteraz však nevydala žiadne vyhlásenie. Očakáva sa, že ešte dnes prehovorí k udalostiam v ČSSR ministerská predsedníčka Ghándiová — MOSKVA: Vysokopostavený tlačový tajomník na ministerstve zahraničných vecí označil za „nezmysel" správu, že Alexej Kosygin podal demisiu. Za ďalší „nezmysel" a „provokáciu" označili správy o demisii ministra obrany ZSSR Andreja Grečka, ktoré sa vyskytli v niektorých zahraničných tlačových agentúrach — PARÍŽ: Francúzska polícia zvýšila v stredu predpoludním bezpečnostné opatrenia pred budovou sovietskeho veľvyslanectva v Paríži. V bezprostrednej blízkosti budovy stoja tri policajné autobusy. Tieto opatrenia diktuje obava z protisovietskych demonštrácií — VIEDEŇ: Rakúsky kancelár Klaus zvolal v stredu vládu na mimoriadne zasadanie. Vláda rokovala o situácii v ČSSR.

Magazín

ODPOVEDE NA OTÁZKY

27. augusta 1968

MIMORIADNA PRÍLOHA

Jednostránkové vydání na jednom listu.

Půlstránková fotografie A. Dubčeka, pod ní tyto nápisy:

ZDRAVÍME ZJAZ SLOVENSKÝCH KOMUNISTOV
SME PEVNÍ V JEDNOTE S ČESKÝM NÁRODOM
NESÚHLASILI SME A NESÚHLASÍME S OKUPÁCIOU
STOJÍME NA SVOJOM MIESTE, NESTRPÍME ZRADCOV
HLÁSIME SA K VÝSLEDKOM MIMORIADNEHO ZJAZDU KSČS
SME ZA SLOBODU, SOCIALIZMUS, DEMOKRACIU, SUVERENITU
VERNÍ ZOSTANEME:
PREZIDENTOVI SVOBODOVI,
TAJOMNÍKOVI ÚV KSČS DUBČEKOVI,
VLÁDE ČERNÍKA, NZ SMRKOVSKÉHO !

Dále tyto články:

Z CHARTY OSN o ľudských právach

Článok 1

1. Zachovať medzinárodný mier a bezpečnosť a pre tento cieľ podnikať účinné kolektívne opatrenia, aby sa predišlo ohrozeniu mieru, odstránilo sa jeho ohrozenie a potlačil každý útočný čin...

2. Rozvíjať medzi národmi priateľské vzťahy založené na úcte k zásade rovnoprávnosti a sebaurčovania národov, ako aj robiť každé iné vhodné opatrenia na posilnenie svetového mieru.

Článok 2

3. Všetci členovia OSN riešia svoje medzinárodné spory mierovými prostriedkami tak, aby neohrozili medzinárodný mier a bezpečnosť ani spravodlivosť.

4. Všetci členovia OSN sa vystríhajú vo svojich medzinárodných stykoch hrozby silou alebo použitia sily oproti územnej celistvosti každého štátu, ako aj každého iného spôsobu nezlučiteľného s cieľmi OSN.

KAROL KUZMÁNY

Kto za pravdu horí

(úryvok)

Kto za pravdu horí
v svätej obeti,
kto za ľudstva práva
život posvätí,
kto nad krivdou biednych
slzu vyroní,
tomu moja pieseň
slávou zazvoní.

Keď zahrmia delá,
orol zaveje,
za slobodu milú
kto krv vyleje,
pred ohnivým drakom
kto vlasť zacloní,
tomu moja pieseň
slávou zazvoní.

Človek môže byť zničený,
ale nikdy nie pokorený

HEMINGWAY

Budúcnosť i pri všetkých skúškach patrí nám

LENIN

Roľnícke noviny

DENNÍK SLOVENSKÉHO VIDIEKA

Streda 28. augusta 1968 ● Ročník XXIII ● Číslo 203 ● Cena 30 hal.

ROĽNÍCKE NOVINY - 28. AUGUSTA 1968

Dvoustránkové vydání na jednom listu v obvyklém novinovém formátu.

Strana první:

Rozhlasový projev A. Dubčeka a tyto články:

Mimoriadny zjazd KSS pokračuje vo svojom rokovaní

NAJŤAŽŠIA PRÁCA AŽ TERAZ

(Od nášho osobitného spravodajcu) — Včera okolo obeda mi oznámil istý člen predsedníctva zjazdu, že o 14,00 hod. príde na bratislavské letisko podpredseda vlády Dr. Gustáv Husák. Posadil ma do auta, ktoré išlo preňho a tak som mal možnosť sledovať vítanie na letisku. Sovietske lietadlo typu Antonov pristálo uprostred sovietskych vojsk na trávniku mimo plochy, kým letištnú plochu obsadil kordón vojakov. Keď som sa chcel ešte s dvoma kolegami dostať k lietadlu, zabránili nám v tom. Šesťstotrojky i volga pracovníkov sovietskeho konzulátu boli pristavené k lietadlu, no aj tak ľudia, ktorí pracovali na letisku a dozvedeli sa, že príde Husák, pripravili mu nadšené uvítanie, obklopiac prechádzajúce autá, cez otvorené obloky podávali delegácii ruku a prevolávali heslá „Za Dubčeka". Spolu s Dr. Husákom prišiel aj podpredseda SNR František Barbírek.

Pôvodný začiatok rokovaní na zjazde bol stanovený na 16,00 hodinu, no rokovať sa začalo až po 18,00 hod. Oproti prvému dňu sa na rokovaní zúčastňuje už vyše 90 percent delegátov. Z predpoludňajšieho rokovania poslali ešte pozdravný telegram členom tej časti delegácie, ktorá v Moskve zastupovala záujmy československých komunistov, Dubčekovi, Svobodovi, Husákovi, Černíkovi, Smrkovskému, Dzúrovi, Kriegelovi a Kučerovi.

Po 18. hod. zasadlo už na novom mieste v bratislavskom PKO znovu pracovné predsedníctvo mimoriadneho zjazdu KSS za predsedníckym stôl. Rokovanie otvoril člen predsedníctva Ing. Turček, ktorý privítal delegáciu a oznámil, že súdruh Dubček požiadal, aby ho na zjazde zastupovala skupina Husák, Sádovský a Barbírek. Potom sa ujal slova súdruh Husák, ktorý prečítal pozdravné listy súdruha Dubčeka, Svobodu, Dzúra, Černíka a ďalších členov delegácie moskovských rokovaní. Potom informoval zjazd o moskovských poradách. Výťah prinášame na inom mieste. Zjazd potom po krátkej diskusii zakončil rokovanie a dohodol sa, že sa zíde v stredu o 10,00 hod.

Od večerných hodín až do rána pracovali členovia jednotlivých novozvolených komisií na príprave materiálov pre ďalšie rokovanie zjazdu vzhľadom na novovzniklú situáciu.

Výročie Povstania

Drahí spoluobčania! Dnes, v predvečer výročia Slovenského národného povstania, ktoré sa zapísalo do dejín ľudstva zlatými písmenami, zapáľte sviečku a vyložte ju do okna na znak toho, že pamätáme na odkaz hrdinov, ktorí svojou krvou vykúpili každú piaď zeme našej drahej vlasti.

Vyhlásenie redakcie Roľníckych novín

BUDEME SLÚŽIŤ ĽUDU

V nenormálnej situácii, v ktorej sme vydávali Roľnícke noviny, čakali sme netrpezlivo na návrat našej delegácie z Moskvy a na výsledky rokovaní. Úprimne hovoríme, že výsledky, zakotvené v Komuniké, nás vôbec neuspokojili. Uvedomujeme si, v akých ťažkých podmienkach sa naša delegácia nachádzala. Sme presvedčení, že v daných možnostiach urobila a dosiahla maximum. Pochopili sme to aj zo slov našich drahých, ktorými sa na nás obrátili súdruh Dubček a súdruh Svoboda, po ich návrate do vlasti.

Na stránkach našich novín sa od historického decembrového zasadnutia ÚV KSČS sústavne plne odráža naša hlboká dôvera a úcta k súdruhom, ktorí stoja na čele nášho obrodného procesu a ktorí sú nositeľmi humanizácie a demokratizácie socializmu. Vyhlasujeme aj teraz, že sme plne odhodlaní bojovať pod vedením našich milovaných súdruhov Dubčeka, Svobodu, Smrkovského, Černíka, Husáka za ľudskú tvár socializmu, o ktorú sa usilujú. Všetky naše sily a schopnosti dávame do služieb týchto ušľachtilých myšlienok, a vyhlasujeme, že budeme vždy dôsledne podporovať a rešpektovať len naše legálne stranícke a štátne orgány, ktoré si slobodne zvolili naše národy. Sľubujeme, že to dodržíme aj za sťažených podmienok výroby novín.

42

Zasadá Ústredný výbor KSČS

Pre budúcnosť našich národov

BRATISLAVA — Dnes o 10. hod. predpoludním sa opäť zišiel v pražskom závode Autopraga Ústredný výbor KSČS. Včera večer vydal ÚV KSČS vyhlásenie o našej terajšej situácii. Uvádza sa v ňom, že vedenie strany prijalo s trpkosťou komuniké o rokovaní našich predstaviteľov v Moskve. Zdôrazňuje, že chápe ťažkú situáciu, v ktorej súdruh Dubček a ďalší v Moskve pracovali, ale že nesmieme zúfať, ešte nie je koniec všetkým dňom a socializmus s ľudskou tvárou ostáva stále poslaním našich národov. V závere svojho vyhlásenia ÚV KSČS hovorí, že o vzniklej situácii rozmýšľa, rokuje a urobí všetko, čo je v jeho silách, aby spoločne s ľudom našiel východisko a pomohol utvárať podmienky pre budúcnosť našich národov. Záverečné slová z vyhlásenia ÚV KSČS — „verte nám, buďte s nami, my sme s vami" — ozývajú sa v rôznych obmenách v mnohých rezolúciách, stanoviskách a vyhláseniach.

* * *

Vojenská rada ministra národnej obrany vyzvala včera večer všetkých príslušníkov ľudovej armády a všetok náš ľud, aby jednotne podporil vedenie KSČS na čele so súdruhom Dubčekom. Súčasne vyzvala všetkých príslušníkov ľudovej armády, aby aj naďalej disciplinovane plnili rozkazy svojho hlavného veliteľa prezidenta republiky a ministra národnej obrany.

Strana druhá:

Otištěno Komuniké o čs.-sovětských jednáních v Moskvě, Projev presidenta republiky Svobody a tyto články%

SVET UVAŽUJE

SVETOVÁ TLAČ sa obsiahlo pozastavuje nad moskovskými dohodami. Vplyvný britský denník TIMES nazýva dohodu medzi sovietskymi a československými predstaviteľmi „moskovským diktátom" a tvrdí, že Česi a Slováci utrpeli „hroznú porážku". V novom trpkom spôsobe vraj Moskva 1968 opakuje Mníchov 1938. Denník dodáva, že československí vedúci činitelia pravdepodobne rátajú s dvomi vecami. Na vlastnú duchaplnosť a možnosť zmien v Moskve. Podmienky dohody sa skôr podobajú — ako píše „Times" — podmienkam porazenému nepriateľovi ako podmienkam dohody so spojencom. Československé odhodlanie získať slobodu, dodáva denník, sa rozhodne rozšírilo celým komunistickým svetom až k stenám samotného Kremľa. Denník Guardian sa domnieva, že Čechoslováci budú musieť byť prezieravejší pri rokovaní s ortodoxnými komunistickými stranami. Ako sa zdá — píšu tieto noviny — Rusi sa poučili o nemožnosti potlačiť myslenie súčasnej generácie. Londýnske DAILY TELEGRAPH poznamenáva, že pre budúcnosť je ďaleko dôležitejšia povaha a sila západných komunistov. Denník FINACIAL TIMES sa v úvodníku zamýšľa aký postoj vyvolá na Západe súčasná situácia v Československu. Západné mocnosti budú nepochybne musieť znova potvrdiť svoje záväzky k Atlantickému paktu. Noviny dodávajú, že toto „rozhodne nie je doba na prázdne gestá". Denník MORRING STAR píše, že československí komunisti budú potrebovať viacej ako kedykoľvek predtým podporu komunistov celého sveta. Čo sa stalo, ukazuje potrebu zvýšiť úsilie, aby bola obnovená jednota komunistického hnutia na základe nezávislosti každej strany, rovnako ako zvýšiť boj proti imperializmu a zvýšiť podporu národnooslobodzovaciemu hnutiu.

VÝZVA

Šesťtisíc ich leží pod Slavínom,
tých, čo k nám vniesli tú zázračnú jar.
Šesťtisíc vás leží pod Slavínom.
Vítali sme vás chlebom, soľou, vínom
a pamätáme dodnes vašu ľudskú tvár.

A šesťstotisíc prišlo cestou inou
za tmavej noci na príserný kar.
Hej vstávajte vy mŕtvi pod Slavínom.
Povedzte svojim oklamaným synom,
aby si strhli hviezdy a zakryli tvár.

M. P.

Prinášame portrét Viliama Šalgoviča, bývalého námestníka ministra vnútra pre otázky štátnej bezpečnosti.

Napriek niekoľkonásobným výzvam neprišiel vláde podať o svojich opatreniach správu. Až do vyjasnenia celého prípadu vláda poverila priamym riadením štátnej bezpečnosti ministra vnútra Jozefa Pavla.

PREHOVORIL SMRKOVSKÝ

Ihneď po návrate z Moskvy na pražský Hrad požiadali redaktori legálneho Československého rozhlasu predsedu Národného zhromaždenia a člena Predsedníctva strany súdruha Josefa Smrkovského o krátky rozhovor. Pri prvých slovách, zaznamenaných na magnetofónový pás, sa súdruh Smrkovský rozplakal. Po krátkej pauze povedal:

— Chcem sa prostredníctvom rozhlasu pokloniť pred naším národom a stranou za postoj, ktorý prejavili v tejto pohnutej dobe.

Na otázku, či sa z Moskvy vrátili všetci členovia našej delegácie, odpovedal:

— Vrátili sme sa všetci.

Na ďalšiu otázku: ● To znamená? — odpovedal:

— Všetci, ktorí sme tam boli.

● Aj súdruhovia Kriegel a Šimon?

— Áno, aj súdruhovia Kriegel a Šimon.

● Čo robia teraz členovia našej delegácie?

— Niektorí toho času spia, pretože dve noci za sebou sme nespali a sme strašne unavení, a ďalší pracujú. Máme toho dnes pred sebou ešte veľmi mnoho.

Na ďalšiu otázku, kedy sa dozvieme výsledky rokovania, súdruh Smrkovský odpovedal:

— Najprv prehovorí do rozhlasu prezident republiky, ďalej bude hovoriť — neviem však ešte, v akom poradí, to sme zatiaľ nemohli dohodnúť — prvý tajomník ÚV KSČS súdruh Dubček, predseda vlády súdruh Černík, ale to poradie ešte nie je dohodnuté.

Napokon na otázku, čo bude teraz ďalej, súdruh Smrkovský povedal, že to nie je ľahká otázka, vyslovil však presvedčenie, že všetci, ktorí sa zúčastnili na rokovaniach v Moskve, nájdu teraz spoločnú reč. „Myslím, že sa z toho dostaneme" — uzavrel svoj prvý rozhovor na pôde ešte okupovanej vlasti predseda Národného zhromaždenia Josef Smrkovský.

Mali ste prísť, Boris Polevoj!

Nevybral som si meno u nás dobre známeho ruského spisovateľa Borisa Polevého preto, že by patril k najprogresívnejším predstaviteľom dnešnej sovietskej literatúry a že by predovšetkým jemu bolo treba adresovať výzvu zo Slovenska, kde sa konajú pohreby obetí, ktorým vyhasili život guľky sovietskych okupantov. Mám však v ruke tohtoročné piate číslo sovietskeho mesačníka Voprosy literatúry, kde Boris Polevoj uverejnil svoje spomienky z oslobodenej Prahy v máji roku 1945.

Vtedy, pred viac ako 23 rokmi, vojenský korešpondent Pravdy, podplukovník Boris Polevoj dostal naliehavý telegram, aby podrobne osvetlil oslobodenie Prahy, že dostane v novinách toľko miesta, koľko bude potrebovať. Zvláštnym lietadlom letel z Nemecka do Prahy. Nadšene ich privítali českí ľudia, keď pristáli na strahovskom štadióne, na pleciach ich odniesli, hneď ich viezli na Václavské námestie, do rozhlasu. Pred múzeom vítal Polevého a Sergeja Krušinského starý muž s fľašou výborného likéru. Pili a počúvali, ako ľudia kričia:

„Červenej armáde, osloboditeľke Prahy, nazdar!"

Mohutne skandované volanie „Ruskije damój!" a všetky ďalšie výkriky a heslá, ktoré stretli sovietskych okupantov na uliciach Prahy, Bratislavy a ďalších českých a slovenských miest 21. augusta tohto roku, toto „privítanie" Boris Polevoj nepočul. Tentoraz ho sovietske vojenské velenie a redakcia Pravdy neposlali do Prahy, aby odtiaľ odtelefonoval obšírnu správu, ktorá by na druhý deň vyšla v Pravde pod názvom „V slobodnej Prahe". Sovietski mocipáni a nimi vyslaní okupanti teraz nepotrebujú v Československu svedkov – spisovateľov. Celkom im stačia falošní novinári, a nakoniec – klamstvá, ktoré sa o kontrarevolúcii, internacionálnej povinnosti a „bratskej" pomoci šíria z Moskvy nepotrebujú skutočné Československo ani vidieť. Dajú sa vyrábať aj na Kamčatke alebo Čukotke podľa stereotypných šablón „majstrov" sovietskej propagandy.

No aj tak škoda, že ste neprišli, že vás neposlali do Prahy alebo do Bratislavy, Boris Polevoj. Na sovietskych tankoch a obrnených transportéroch by ste boli mali prístup skoro všade. Aj do obsadených rozhlasových a televíznych štúdií, aj k telám v noci zavraždených a postrelených, ktorých nedovolili vaši vojaci odniesť a ošetriť. Mohla tak vzniknúť kniha reportáží, ktorá by svojím úspechom mohla prevýšiť aj váš Príbeh opravdivého človeka. Volala by sa napríklad Šesť dní, ktoré otriasli Kremľom. Áno, Kremľom, hoci sa zdá byť taký mocný a všemohúci . . .

Je však celkom isté, že by vám takúto knihu v Moskve nevydali. Tak ako tam nechcú vydávať Solženicynovu umeleckú pravdu a pravdu ďalších spisovateľov o Rusku a Sovietskom zväze. Myslím si, že vy by ste takú knihu ani nevedeli napísať. Ani najväčšia snaha by vám nepomohla, lebo nemáte naše oči, naše túžby, našu skúsenosť, náš odpor a naše srdce. Nedýchali ste vzduch našej jari.

Tú knihu, tie knihy si raz napíšeme my. Náš človek, naši autori ju napíšu. Je pre ne, žiaľ, pripravené už veľa materiálu, každý deň pridáva mnoho ďalších stránok.

Vy, Boris Polevoj a vaši spisovateľskí druhovia, píšte radšej o ľuďoch, ktorí trpia v dnešnom Sovietskom zväze, hoci tam po uliciach nechodia tanky a nestrieľa sa do ľudí. Trpia však nedostatkom slobody a skutočnej ľudskosti, trpia pod vedením vládcami, ktorí si ukájajú svoje osobné, mocenské a imperialistické chúťky, trpia pod clonou veľkohubých a dnes tak vystupňovaných klamstiev, prázdnych fráz a lacnej teatrálnosti.

Trpia bez ohľadu na to, či si to uvedomujú a či si to priznávajú alebo nie.

My takto trpieť nechceme. A preto sme sekretárom z Kremľa a z ďalších kremlikov veľmi nebezpeční.